

Møte mandag den 6. desember kl. 13.40

President: Å g o t V a l l e

D a g s o r d e n (nr. 9):

1. Innstilling fra sosialkomiteen om lov om endringer i lov 2. juni 1989 nr. 27 om omsetning av alkoholholdig drikk m.v. og enkelte andre lover og forslag fra stortingsrepresentantene Harald T. Nesvik og Øystein Hedstrøm om lov om endring i lov 2. juni 1989 nr. 27 om omsetning av alkoholholdig drikk m.v. (Innst. O. nr. 19 (2004-2005), jf. Ot.prp. nr. 86 (2003-2004) og Dokument nr. 8:79 (2003-2004))
2. Innstilling frå sosialkomiteen om framlegg frå stortingsrepresentantane Magnhild Meltveit Kleppa og Per Sandberg om lov om endring i lov 13. desember 1991 nr. 81 om sosiale tjenester m.v. (sosialtjenesteloven) (§ 10-3) og lov om endring i lov 17. juli 1992 nr. 100 om barneverntjenester (§ 8-3) (Innst. O. nr. 23 (2004-2005), jf. Dokument nr. 8:78 (2003-2004))
3. Innstilling fra næringskomiteen om lov om endringer i lov 24. juni 1994 nr. 39 om sjøfarten (sjøloven) og enkelte andre lover (Innst. O. nr. 26 (2004-2005), jf. Ot.prp. nr. 78 (2003-2004))
4. Referat

Valg av settepresidenter

Presidenten: Presidenten vil foreslå at det velges to settepresidenter for Odelstingets møter i inneværende uke samt mandag og tirsdag i kommende uke – og anser det som vedtatt.

Presidenten foreslår Åsa Elvik og Heidi Grande Røys. – Andre forslag foreligger ikke, og Åsa Elvik og Heidi Grande Røys anses enstemmig valgt som settepresidenter for Odelstingets møter i inneværende uke samt mandag og tirsdag i kommende uke.

S a k n r . 1

Innstilling fra sosialkomiteen om lov om endringer i lov 2. juni 1989 nr. 27 om omsetning av alkoholholdig drikk m.v. og enkelte andre lover og forslag fra stortingsrepresentantene Harald T. Nesvik og Øystein Hedstrøm om lov om endring i lov 2. juni 1989 nr. 27 om omsetning av alkoholholdig drikk m.v. (Innst. O. nr. 19 (2004-2005), jf. Ot.prp. nr. 86 (2003-2004) og Dokument nr. 8:79 (2003-2004))

Presidenten: Etter ønske fra sosialkomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 10 minutter til Kristelig Folkeparti og 5 minutter til hver av de øvrige gruppene.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til tre replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre vil presidenten foreslå at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Per Steinar Osmundnes (KrF) [13:39:58] (ordfører for saka): I Ot.prp. nr. 86 for 2004-2005 tek Regjeringa ein gjennomgang av alkohollova og kjem med sin revisjon. Ein samla komite er positiv til ein slik revisjon på bakgrunn av den generelle samfunnsdebatten vi har, nyare forskingsrapportar og også vårt forhold til EØS-avtalen.

Gjennomgåande i heile innstillinga er det eit stort fleirtal, beståande av Arbeidarpartiet, Høgre, Sosialistisk Venstreparti, Kristeleg Folkeparti og Senterpartiet, som stiller seg bak dei aller fleste endringane. Dersom det er eit anna fleirtal som står bak, vil eg presisere det undervegs. Eg reknar med at Framstegspartiet vil kommentere sine egne forslag.

Eit fleirtal i komiteen meiner at målet for norsk rusmiddelpolitikk må vere ein betydeleg reduksjon i dei sosiale og helsemessige skadane av alkohol. Dei stiller seg derfor bak dei måla som Regjeringa trekkjer fram i proposisjonen.

Komiteens fleirtal understrekar at det er eit sentralt mål å redusere totalkonsumet av alkohol, og meiner at norsk alkoholpolitikk har vore effektiv. I behandlinga av denne proposisjonen har det frå komiteen si side vore heilt avgjerande at modernisering og oppdatering av denne alkohollova resulterer i at lova framleis skal fungere som eit godt styringsverktøy for kommunane.

Komiteen er oppteken av at den kommunale alkoholpolitikken skal vere politisk styrt og følgje nasjonale mål. Derfor meiner komiteen at det framleis er ei kommunal plikt å utarbeide alkoholpolitiske handlingsplanar. Komiteens fleirtal meiner at det er behov for å gjere vandelsvedtaket meir effektivt, og stiller seg bak endringane på dette området. Fleirtalet er også positivt til at det blir lagt til rette for ein meir effektiv, målretta og heilskapleg kontroll med sals- og skjenkeløyva. Komiteens fleirtal meiner at ein må kjempe mot utestadsdiskriminering, og støttar derfor den foreslåtte presiseringa i § 1-8 om at gjenteken utestadsdiskriminering skal vere inndragingsgrunn.

Regjeringa foreslår at inndelinga av alkoholholdig drikk i kategoriane øl, vin og brennevin i hovudsak skal bli erstatta av ei kategorisering etter alkoholinnhald. Forslaget gir eit enklare lovverk samtidig som det tilfredsstiller EØS-avtalens krav, og komiteen stiller seg også bak dette.

Komiteen meiner at det må vere dei same reglane for aldersgrense for sal og skjenking av alkohol. Komiteen finn det lite føremålstenleg dersom Vinmonopolet og ein skjenkestad må rette seg etter ulike grenser.

Komiteen meiner at Regjeringa har funne ei god løysing når det blir foreslått å erstatte løyvingsordninga for import og engrossal av alkoholholdig drikk med ei registreringsordning som skal vere administrert av toll- og avgiftsstyresmaktene.

Komiteens fleirtal stiller seg også bak forslaget om ei oppbygging av registreringsordninga som framleis skal sikre ein heilskapleg og forsvarleg kontroll.

Komiteens fleirtal er oppteke av å halde ved lag dagens forbod mot reklame for alkohol. Det same fleirtalet understrekar at eit forbod mot indirekte reklame for alkoholhaldig drikk er heilt nødvendig for å klare å effektivisere forbodet mot direkte reklame.

Komiteens fleirtal meiner at den statlege vinmonopolordninga er eit svært viktig element i norsk alkoholpolitikk, ei ordning som på ein god måte held dei privatøkonomiske interessene utanfor handelen med alkohol. Vinmonopolordninga gir også gode moglegheiter for regulering og kontroll.

Komiteens fleirtal, medlemmene frå Arbeidarpartiet, Høgre, Framstegspartiet og Kristeleg Folkeparti, støttar også forslaget om at ordninga med landsplan skal avviklast.

Komiteens fleirtal meiner at kommunane skal ha moglegheit til å uttale seg om etablering av nye vinmonopolbutikker i sin kommune. Dette fleirtalet legg derfor til grunn at departementet sikrar at Vinmonopolet etablerer ein slik høyringspraksis.

Komiteens fleirtal ønskjer å bevare ei brei samansetjing av bedriftsforsamlinga i Vinmonopolet. Komiteen meiner at ei brei samansetjing sikrar regional representasjon samtidig som det kan bidra til meir tilslutning til vinmonopolordninga.

Komiteens fleirtal ønskjer ikkje at øl skal prisast for lågt og brukast som løkkevare. Fleirtalet er redd for at prising av ulike rabatttilbod også vil kunne komme til å utfordre det reklameforbodet vi har når det gjeld alkohol, ytterlegare.

Fleirtalet meiner derfor at Dokument nr. 8:79 bør avvisast.

Kristeleg Folkeparti er glad for at vi, når vi no reviderer alkohollova, kan klare å ha så stor einigheit og bygge ein så brei allianse i sosialkomiteen. Vi håpar at denne alliansen kan vere med på å fokusere på og setje dei pilarene vi treng for å halde ved lag den gode og restriktive alkoholpolitikken vi har hatt.

Bjarne Håkon Hanssen (A) [13:45:26]: Jeg er enig med saksordføreren i at dagens innstilling først og fremst viser at det er bred enighet om hovedlinjene i norsk alkoholpolitikk i de spørsmålene som kommer til uttrykk gjennom denne proposisjonen. Stort sett er det bare Fremskrittspartiet som står på sidelinjen. Det betyr at Fremskrittspartiet ikke har innflytelse på norsk alkoholpolitikk, og det er bra for norsk alkoholpolitikk.

I all hovedsak vil jeg slutte meg til de vurderingene som saksordføreren nå har kommet med. Jeg synes han hadde en god gjennomgang av både innstillingen og begrunnelsen fra flertallet for å stå for den innstillingen vi står for. Derfor skal jeg konsentrere meg om et punkt hvor det har vært en debatt i komiteen – det går også fram av innstillingen – nemlig spørsmålet om å bruke alkoholloven som virkemiddel i arbeidet med å sikre funksjonshemmedes rettigheter.

Jeg tror ikke det hersker noen som helst tvil om at funksjonshemmede diskrimineres på skjenkesteder, serveringssteder, i alle fall på to måter. For det første diskrimineres de funksjonshemmede gjennom de holdningene som de møtes med. Det er en kjent sak at f.eks. dørvakter avviser funksjonshemmede fordi de kanskje ser annerledes ut, de går kanskje annerledes, og de snakker kanskje annerledes. De avvises altså ikke fordi de ikke fysisk har tilgjengelighet til lokalet, men rett og slett fordi de møter folk i døren som har holdninger til funksjonshemmede som gjør at de nettopp som følge av sin funksjonshemning avvises. I tillegg er det selvfølgelig den mer kjente form for diskriminering av funksjonshemmede, at lokalet rett og slett ikke er tilgjengelig for dem.

Når det gjelder den første problemstillingen, den som gjelder holdninger, viser flertallet – hvor da Arbeiderpartiet ikke er med – til det arbeidet som skjer i et eget lovutvalg som arbeider med det rettslige vernet mot diskriminering av funksjonshemmede i kjølvannet av Manneråk-utvalgets innstilling, i kjølvannet av kravet om en egen antidiskrimineringslov. Jeg forstår den argumentasjonen at vi først må få denne fulle lovgjennomgangen før vi går løs på enkelte særlover, men jeg er veldig redd for at vi nå i Stortinget i lang tid skal leve med en situasjon der det beste blir det godes fiende. Vi kunne ha gjort endringer allerede nå.

Jeg har forstått det slik at det er representanter i Stortinget som jobber med et Dokument nr. 8-forslag knyttet til dette spørsmålet. Jeg vil bare si at Arbeiderpartiet sterkt vil vurdere å støtte et slikt forslag, dersom det fremmes.

Det er kommunene som gir bevilling til salg og skjenking av alkohol, og det går klart fram av loven, slik som vi vedtar den nå, at kommunene i den sammenhengen må vurdere helheten. Jeg må si at jeg faktisk er skuffet over at ikke flertallet i dag kan være med og støtte forslaget om en lovpresisering av § 1-7a, om at kommunene i sin helhetsvurdering også skal kunne legge vekt på tilgjengelighet for personer med nedsatt funksjonsevne. Kommunene skal legge vekt på mange forhold når bevilling skal vurderes gitt, og at flertallet ikke ønsker at det også skal kunne legges vekt på tilgjengelighet for personer med nedsatt funksjonsevne, må jeg si at jeg opplever mer som vrang vilje enn som et særlig godt politisk argument. Det beklager jeg.

Med det vil jeg ta opp de forslag som Arbeiderpartiet er med på.

Presidenten: Representanten Bjarne Håkon Hanssen har tatt opp de forslagene han refererte til.

Bent Hoie (H) [13:50:43]: Jeg vil innledningsvis bare vise til det som saksordføreren sa om flertallsinnstillingen, og slutte meg til det. Jeg vil også benytte anledningen til å takke saksordføreren for en god jobb med saken. Den er i all hovedsak en sak som er en forenkling og modernisering av alkoholloven, der en tilpasser loven til dagens virkelighet.

Jeg vil imidlertid komme inn på noen forhold, og da spesielt det samme punktet som representanten Bjarne Håkon Hanssen var inne på. Det kan i utgangspunktet virke rart at en ikke støtter de gode intensjonene som er bakgrunnen for forslaget fra Arbeiderpartiet, men årsaken til at en ikke gjør dette, er – som også representanten Hanssen var inne på – at det her pågår et bredt arbeid i tilknytning til en endring av lovverket.

Da er en i den situasjonen at alkoholloven regulerer én enkelt bransje på en veldig sterk måte. Det skyldes ikke at denne bransjen som sådan trenger en sterkere regulering enn andre bransjer, men at det produktet som den selger, har en slik betydning at en har valgt å ha en strengere regulering av det enn av andre produkter. Da kan det være veldig lett for oss som folkevalgte å falle for den fristelsen å pålegge denne bransjen mye strengere krav enn det en pålegger annen næringsvirksomhet, og knytte det til forhold som ikke har med skjenking av alkohol å gjøre. Man ser at det av og til skjer i dette huset, og ikke minst ser man at det av og til skjer rundt omkring i enkelte kommuner, nettopp fordi den sanksjonsmuligheten som man har gjennom alkoholloven, enten ved ikke å gi bevilling eller ved å frata en bevilling, er så absolutt når det gjelder denne bransjen, og så mye sterkere enn når det gjelder nesten alle andre bransjer som en kan sammenlikne med. Derfor mener vi at det vil være feil å foreta denne type regulering knyttet til denne bransjen spesielt, men at denne bransjen må få de samme pålegg og reguleringer som andre typer bransjer. Det ville være veldig spesielt om vi valgte å ha sterkere krav til tilgjengelighet for funksjonshemmede til skjenkesteder enn det man f.eks. har til kommunens kulturhus, noe som kanskje ville være en av konsekvensene av det forslaget som Arbeiderpartiet har fremmet.

Vi tror på tilgjengelighet, og det har Regjeringen vist gjennom den handlingsplanen som nettopp ble framlagt. Vi håper at dette blir et viktig tema når vi skal behandle denne saken i sin bredde, men å gå inn og regulere ett område knyttet til alkohol i forhold til dette vil være feil. Paragraf 1-7a, som Bjarne Håkon Hanssen refererte til, dreier seg i all hovedsak om forhold som kommunen kan legge vekt på, og som alle har betydning når det gjelder skjenking av alkohol. Det må en også ta med i dette bildet.

En har også foretatt noen endringer i Vinmonopolets virksomhet. Jeg er glad for at en gjennom dette har fått avvirket ordningen med landsplan. Men komiteen har vært tydelig på at Vinmonopolet selvfølgelig også i framtiden må være i dialog med kommunene der en ønsker å etablere seg, der man har planer om å etablere vinmonopol, og hører på kommunens synspunkter. Men kommunen skal selvfølgelig heller ikke i framtiden ha vetorett når det gjelder f.eks. lokalisering av pol. Kommunen har andre virkemidler i forhold til hvor næringsvirksomheten skal foregå, bl.a. de ordinære reguleringsplanene.

Harald T. Nesvik (FrP) [13:55:08]: Nå er vel den gode stemningen brutt, nå skal vi snakke om alkoholpolitikk også i Fremskrittspartiet!

Regjeringen foreslår i Ot.prp. nr. 86 en rekke endringer i alkoholloven og i vinmonopolloven. Noen av disse endringene gjøres for å bedre tilpasningen av norsk alkoholpolitikk i forhold til EØS-avtalen, men flere endringer er i rekken av ytterligere innstramminger innenfor norsk alkoholpolitikk. Det foreslås riktignok også flere rent fornuftige og praktiske endringer, bl.a. når det gjelder muligheten til å kunne delegerer i saker på bevillingsfronten.

Fremskrittspartiet står foreløpig alene om å foreslå at hele kapittel 9 i alkoholloven skal oppheves. Dette dreier seg om hvorvidt det skal åpnes for alkoholreklame i Norge eller ikke. Fremskrittspartiet ønsker å oppheve dette forbudet, slik at det skal kunne bli tillatt å informere om sine produkter selv om disse inneholder alkohol, slik det er i de aller fleste land innenfor EØS-området.

Fremskrittspartiet ønsker en alkoholpolitikk som er mer lik den som gjelder i Europa for øvrig. Det er også grunn til å stille seg spørsmålet hvor lenge Norge får beholde sitt forbud mot reklame, all den tid at de fleste, og dermed EØS-området, fører en annen politikk. I den forbindelse er det interessant å lese hva Einar Bull i EFTAs overvåkningsorgan, ESA, uttaler til Handelsbladet FK tirsdag 5. oktober 2004:

«Alkoholreklame blir tillatt i Norge i løpet av et halvt til ett år. Vinmonopolet kommer til å forsvinne på lenger sikt – og monopolet på spilleautomater kan godt komme til å bli stoppet.»

Dette er ingen hvem som helst som mener, og som uttaler, men en person som jobber med disse problemstillingene til daglig. Vi vet jo allerede hva som er i ferd med å skje i automatsaken.

Når vi nå er inne på problemstillingen omkring Vinmonopolet og dets videre eksistens, er det ikke noen tvil om at Fremskrittspartiet bl.a. ønsker at salg av vin skal kunne skje i dagligvarehandelen, og vi vil fremme forslag om det på et senere tidspunkt i håp om at det snart kan bli et flertall for dette, slik som det er ute i den norske befolkningen. Undersøkelser som er gjort, viser nettopp et flertall som går i den retning. Grunnen til at forslag ikke fremmes nå, er at slik flertallet nå er sammensatt i denne større saken, ville selv Høyre åpenbart stemt mot sitt eget partiprogram, der dette partiet faktisk sier at de er for salg av vin i dagligvarehandelen.

Det som jeg imidlertid finner meget merkelig fra flertallets side, er at en ikke ønsker å gi Vinmonopolet muligheten til å kunne drive informasjon om sine produkter i kombinasjon med mat gjennom såkalt publikumsprøving utenom butikkens åpningstid. Dette er meget forunderlig, for selv om en er opptatt av polets eksistens, går en mot et tiltak som nettopp ville kunne være med på å bygge opp under tilliten til Vinmonopolet. Samtidig ville de som virkelig ønsker å lære mer om vin, bl.a. i kombinasjon med mat, kunne høste av de store kunnskapene de ansatte ved Vinmonopolet har på dette feltet.

Myndighetene innførte for en tid siden i realiteten en minstepris på øl i landets dagligvarebutikker med henvisning til § 8-12. Fremskrittspartiet er av den mening at butikkeierne selv er i stand til å vurdere sin forretningssituasjon uten inn gripen fra myndighetene, og at norske for-

brukere også må kunne få glede av den konkurransen som kan oppstå også på dette området, med lavere priser som resultat.

Fremskrittspartiet står i dag alene om å myke opp noe i den meget strenge norske alkoholpolitikken. Men selv om flertallet sørger for en ytterligere innstramning i dag, er det grunn til å tro at vårt syn vil vinne fram gjennom EØS-systemet i framtiden.

Til slutt vil jeg ta opp Fremskrittspartiets forslag, som er tatt inn i innstillingen.

Helt til slutt vil jeg bare få si et par ord om utestedsdiskriminering.

Man sier det er beklagelig at Fremskrittspartiet ikke er med på det forslaget om utestedsdiskriminering som ligger her. Årsaken til at Fremskrittspartiet går imot det forslaget som ligger i proposisjonen, er problemstillingen rundt dobbeltstraff. Fremskrittspartiet mener helt klart at diskriminering også ved utesteder rammes av straffeloven og skal dømmes deretter. Men inndraging av skjenkebevilling er etter Fremskrittspartiets mening å anse som en dobbeltstraff, og bør dermed ikke linkes opp mot denne særloven om alkohol.

Presidenten: Representanten Harald T. Nesvik har tatt opp de forslagene som han refererte til.

Olav Gunnar Ballo (SV) [14:00:18]: Debatt omkring alkohol og norsk alkoholpolitikk vekker ofte sterke følelser. Likevel er det i sterk grad underkommunisert at norsk alkoholpolitikk faktisk har virket. Det er slik at Norge, sammenlignet med de fleste land det vil være naturlig å sammenligne seg med, kommer godt ut med tanke på mulige skader som en konsekvens av alkoholkonsum. Det viser seg at personer fra land nedover i Europa gjennom daglig inntak av alkohol, ofte fra unge år, og som en del av kulturen, har utviklet skader som belaster helsevesenet i langt sterkere grad enn det vi kjenner til i Norge. Man ser også at tiltak for å motvirke abstinens kan gi seg utslag i at man må ha tilgang på alkohol også innenfor helseinstitusjonene, rett og slett for å unngå at det oppstår abstinens for innlagte pasienter. Det er en virkelighet som vi i liten grad kjenner til i Norge pr. dato.

Ofte sier man at kontinentale drikkevaner representerer en type kvalitet som vi bør stimulere til i Norge. Det er nettopp som en konsekvens av den typen drikkevaner at man har fått så store skadevirkninger at det kanskje er det største helseproblemet i mange deler av Europa.

Det er også i Norge en utvikling som er bekymringsfull. Ut fra departementets egne tall var totalforbruket av alkohol i den norske befolkning i 1993 4,55 liter ren alkohol pr. innbygger over 14 år, mens det i 2003 hadde økt til drøye 6 liter. Og det er slik at 10 pst. av befolkningen står for ca. 50 pst. av konsumet. Spesielt urovekkende har utviklingen vært i aldersgruppen mellom 15 og 20 år, der man ser at mens gjennomsnittlig alkoholforbruk på 1990-tallet var 3 liter ren alkohol pr. år, var det økt til 5,6 liter ren alkohol i 2003.

Det som er positivt, er at et så klart flertall i Stortinget slår ring om vinmonopolordningen, som har hatt effekt.

Det har også hatt effekt at prisnivået i Norge har vært høyt, og at tilgangen på alkohol ikke har vært på døgnkontinuerlig basis, men innenfor normale åpningstider. Effektene av dette har nettopp vært at konsumet tross alt har holdt seg lavere i Norge.

Det vi hører Fremskrittspartiet gi uttrykk for her, vil nettopp være virkemidler som forsterker problemene knyttet til alkohol. Ikke minst vil man se i statistikker omkring kriminalitet at bruk av rusmidler kan inngå som en del av problemet som er med på å øke kriminaliteten.

SV støtter opp om den innstillingen som flertallet står bak med svært få unntak. Vi har, på samme måte som Arbeiderpartiet har gitt uttrykk for, vært opptatt av at man må ivareta funksjonshemmedes rettigheter også når det gjelder tilgang til utesteder. Vi ser at det kan være vanskelig å stille et krav om at man på kort sikt skal utvikle alle utesteder slik at man har fysisk tilgang, eksempelvis for rullestolbrukere. Men det er klart det må øves påtrykk for at flere over tid skal utvikle den typen tilgjengelighet.

Så er det en problemstilling som er kommet opp under behandlingen av saken, men som nok ikke er fanget godt nok opp i dokumentet, heller ikke fra oss i SV, nemlig at en del har funksjonshemninger som kan gi seg utslag i at man har en noe annerledes atferd – det kan være personer som har cerebral parese eksempelvis – som kan medføre at man rett og slett ikke får adgang til utesteder. Man må ha en viss terskel, en viss forståelse for at det kan oppstå den misforståelsen at folk er beruset. Men når det er avklart at det ikke er årsaken, er det ingen grunn til at man skal diskriminere folk fra å kunne komme inn. Det er viktig, her som ellers, at man sikrer mot diskriminering også personer som har en funksjonshemming. For SV vil det være viktig å komme tilbake til denne saken. Vi har under forberedelse et forslag som skal ta hensyn til det, og som vi senere ønsker å fremme i Stortinget.

Jeg hører at flere har gitt uttrykk for at man skal utvikle ordningen med landsplan for Vinmonopolet. SV har sett det som en styrke at man har hatt en slik ordning som ledd i å oppnå mest mulig likeverdig fordeling også når det gjelder tilgangen til vinmonopol, fordi alkohol også er en handelsvare som er lovlig å omsette. Derfor er det et poeng å styre den utviklingen, ikke ut fra rene næringspolitiske hensyn, men av hensyn til tilgangen for befolkningen, og at man får alkohol omsatt på en lovlig måte. Vi har derfor et ønske om å videreføre den ordningen, og fremmer herved det forslaget som ligger i innstillingen.

Presidenten: Representanten Olav Gunnar Ballo har fremmet det forslaget han refererte til.

Ola D. Gløtvold (Sp) [14:05:37]: Det er grunn til å slå fast at målet for norsk rusmiddelpolitikk må være en betydelig reduksjon i de sosiale og helsemessige skadene av rusmiddelbruk. I den sammenheng stiller vi oss bak Regjeringens mål i denne proposisjonen.

Det er et sentralt mål å redusere totalkonsumet av alkohol i forhold til de problemer en har i denne sammen-

hengen. Det er vel også grunn til å slå fast innledningsvis at det finnes faglig belegg for å mene at norsk alkoholpolitikk har vært effektiv i forhold til å begrense totalkonsumet, og det ønsker vi å fortsette med.

Det er viktig at alkoholloven fungerer som det loven er tenkt å være, et effektivt alkoholpolitisk redskap. Det er derfor riktig at man prøver å modernisere og oppdatere lovverket, slik at det resulterer i at det fortsatt fungerer som et godt styringsverktøy i denne sammenhengen.

Da EØS-avtalen ble vedtatt her i Stortinget, bedyret tilhengerne av denne avtalen at man skulle kunne ha en egen, nasjonal og upåvirket alkoholpolitikk i forhold til EØS-avtalen. Slik har det dessverre ikke blitt. Det er en av årsakene til at vi har denne revideringen av loven i dag. Når Fremskrittspartiets representant på talerstolen i dag sier at EØS-avtalen vil flytte norsk alkoholpolitikk i retning av Fremskrittspartiets politikk og gjøre at Fremskrittspartiets holdninger etter hvert vil bli oppfylt, er det skremmende for meg, med mitt syn når det gjelder alkoholpolitikken. Jeg ville tro at ingen i flertallet vil være spesielt glad for dette, hvis de da vedstår seg det som er skrevet ned i denne innstillingen.

Det kan, som jeg sa, være nødvendig med en viss revisjon. Men revisjonen må da komme ut fra egne ønsker og nasjonale behov for å modernisere og oppdatere alkoholloven. I de fleste vesentlige spørsmål er det stort flertall for å ha en samlet alkoholpolitikk og bl.a. få en mer effektiv og målrettet kontroll omkring omsetning og salg. Det er også enighet om at man bør ha samme aldersgrense for salg og skjenking av alkohol.

Så har vi et punkt som det har vært mye diskusjon om i komiteen, og det gjelder tilgjengelighet for personer med nedsatt funksjonsevne i forhold til skjenkesteder. Det er litt forunderlig at ikke flere kunne være med på det forslaget som her fremmes av Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet, spesielt når det gjelder § 1-7a første ledd, om at man der skulle kunne ha med når det gjelder å gi bevilling, at det er god og tilstrekkelig tilgjengelighet for personer med nedsatt funksjonsevne. Det må, som representanten Hanssen fra Arbeiderpartiet sa, være litt vrang vilje når man ikke kan ta inn dette, og det må kun være det som ligger til grunn når vi skal ha dette med ikke-diskriminering inn i loven som en vesentlig del av lovverket i forhold til skjenking og salg.

Så har jeg lyst til å ta opp et par andre forhold. Det ene gjelder Dokument nr. 8-forslaget som vi også behandler i denne sammenhengen, der Fremskrittspartiet ønsker å ha en meget liberal prispolitikk når det gjelder salg av alkohol, spesielt øl, og at det skal kunne prises slik at man skal kunne ha det som en tilbudsvare og en lokkevare. Jeg er glad for at de resterende partier i komiteen verken ønsker at øl skal prises slik, eller at det skal kunne brukes som lokkevare. Slik må det i hvert fall kunne være i en bevisst alkoholpolitikk i Norge.

Samtidig vil jeg, i tråd med det som flertallet sier i innstillingen, si at en slik rabattordning for alkoholvarer vil òg kunne utfordre reklameforbudet ytterligere. Vi har et ganske spesielt reklameregime for alkohol i Norge. Vi har diskutert om det burde oppmykes noe, i den gode

hensikt at bryggeriene skal kunne reklamere for alkoholsvak vare og ikke-alkoholholdig vare, men når vi har valgt å være med på det som Regjeringen her foreslår, er det ut fra at man ikke ønsker å gi en lillefinger her, slik at det kan settes spørsmålstejn ved den reklamepolitikken som vi skal ha.

Så til slutt litt om dette med landsplan og Vinmonopolets rolle. Vi mener at kommunene skal ha mulighet til å uttale seg om butikketablering når det etableres nye vinmonopol rundt om. Jeg er veldig glad for at det er et flertall her, bestående av alle partier unntatt Fremskrittspartiet, som sier at departementet skal sikre dette med høringspraksis.

Statsråd Dagfinn Høybråten [14:11:09]: Regjeringens mål for rusmiddelpolitikken er en betydelig reduksjon i de sosiale og helsemessige skadene av rusmiddelbruk. Et sentralt mål for alkoholpolitikken er å redusere totalforbruket av alkohol gjennom tiltak rettet mot hele befolkningen. Sammenhengen mellom det totale alkoholkonsumet og skadeomfanget er meget godt dokumentert.

Den gjeldende alkoholloven trådte i kraft i 1998. I løpet av de årene som er gått siden ikrafttredelsen, har departementet fått innspill fra kommuner, frivillige organisasjoner og næringsdrivende på hvordan lovverket fungerer i praksis. I 2003 kom publikasjonen NOU 2003:4 Forskning på rusmiddelfeltet og den store internasjonale kunnskapsoppsummeringen «Alcohol: no ordinary commodity». Disse bidrog til økt kunnskap om den dokumenterbare effekten av de ulike alkoholpolitiske virkemidlene. Forholdet til EØS-avtalen har også bidratt til behovet for en vurdering av enkelte bestemmelser i alkoholloven. Samlet sett har dette gitt grunnlag for en generell gjennomgang av lovverket.

Regjeringens hovedmål for revisjonen av alkoholloven er

- å videreføre alkoholloven som et sentralt virkemiddel i norsk alkoholpolitikk
- at alkoholloven skal bidra til å nå målene om å redusere de samfunnsmessige og helsemessige skadene av rusmiddelbruk, og til å redusere totalkonsumet av alkohol
- å forenkle regelverket og fjerne unødvendige bestemmelser
- at alkoholloven skal være et effektivt verktøy for kommunenes kontroll med salg og skjenking av alkohol
- å gi kommunene større frihet til å organisere sitt alkoholpolitiske arbeid på en hensiktsmessig måte

Hvordan sikres oppnåelse av disse målene? I arbeidet med revisjonen av alkoholloven har det vært viktig for Regjeringen å se de ulike endringsbehovene i sammenheng. Slik sikres en helhetlig alkoholpolitikk, hvor de ulike tiltakene virker i et samspill. Forslagene i odelstingsproposisjonen kan oppsummeres på følgende måte:

Regjeringen vil at lovens inndeling av alkoholholdig drikk i kategoriene øl, vin og brennevin i hovedsak erstattes av kategorisering etter alkoholinnhold. Forslaget

gir et mer logisk, ryddigere og enklere lovverk, samtidig som det tilfredsstillende EØS-avtalens krav.

Regjeringen foreslår å erstatte bevillingsordningen for import og engrossalg av alkoholholdig drikk med en registreringsordning administrert av toll- og avgiftsmyndighetene. Også dette forslaget bør tilfredsstillende våre internasjonale forpliktelser. Kontrollbehovet sikres ved at nærmere regler om registreringsplikt og kontroll skal gis i særavgiftsforskriften, og at det opprettes et register over bevillingshavere og virksomheter med rett til engrossalg.

Videre foreslår vi en rekke endringer knyttet til kommunal styring, saksbehandling og kontroll. Vi har lagt vekt på at det kommunale bevillingssystemet for salg og skjenking av alkoholholdig drikk må være utformet slik at det bidrar til å oppnå de nasjonale mål som er satt for alkoholpolitikken, herunder å redusere totalforbruket og heve debutalderen. Samtidig må kommunene sikres nødvendig handlingsrom for lokal tilpasning. I tillegg må lovens system ses i sammenheng; hvert tiltak og hver hjemmel kan ikke ses isolert. Forslagene ivaretar balansen mellom disse hensynene.

Regjeringen har også foreslått noen endringer knyttet til rammebetingelsene for Vinmonopolets virksomhet, bl.a. foreslås ordningen med landsplan opphevet. Kontrollbehovet ivaretas ved at departementets hjemmel til å fastsette høyeste antall bevillinger og geografisk fordeling av disse opprettholdes.

I odelstingsproposisjonen har Regjeringen også foretatt en grundig drøfting av forbudet mot reklame for alkoholholdig drikk. Regjeringen foreslår ingen endringer i reklameforbudet, men konkluderer derimot med at dagens forbud er nødvendig og hensiktsmessig som en del av det norske alkoholpolitiske systemet, og at reklameforbudet som helhet er legitimt og forholdsmessig også i forhold til EØS-avtalen. For å sikre at forbudet er effektivt, er det også nødvendig å opprettholde forbudet mot indirekte reklame.

Jeg mener at de framlagte forslagene til sammen innebærer en revisjon av alkoholloven som moderniserer den, som forenkler den, og som samtidig ser den i en helhet, slik at loven fortsatt kan være et viktig og virkningsfullt alkoholpolitisk instrument.

For meg er det gledelig å kunne konstatere at flertallet i sosialkomiteen i all hovedsak synes å være enig med meg i synet på alkohollovens rolle. Det er en bredde politisk sett bak innstillingen i dag, og dermed bak synet på alkoholloven og dens rolle i alkoholpolitikken, som er et politisk viktig fundament for arbeidet videre. Jeg vil takke sosialkomiteen og saksordføreren for vel utført arbeid i så måte. De endringer som i forståelse med Regjeringen framkommer fra flertallet i innstillingen, styrker og underbygger etter mitt syn dette.

La meg avslutningsvis kort kommentere det spørsmål som går på utestedsdiskriminering i forhold til funksjonshemmede. Den utredningen som flertallet viser til når det i denne omgang ikke går inn for de forslag som mindretallet står bak, regner jeg med vil komme i april neste år, og vi vil i forbindelse med den vurdere de spørsmål som er tatt opp i innstillingen når det gjelder det som

går på tilgjengelighet for funksjonshemmede, som er et svært viktig spørsmål også i utelivsbransjen.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Bjarne Håkon Hanssen (A) [14:16:24]: Til det siste statsråden var inne på: Jeg har sagt i mitt hovedinnlegg at jeg har forståelse for at man velger å argumentere med at man først vil ha den generelle gjennomgangen av lovverket for diskriminering av funksjonshemmede, før man går på særlover. Men jeg synes at det blir en noe søkt argumentasjon i forhold til § 1-7a første ledd, som det er fremmet et konkret forslag om, som jo går direkte på hva vi mener at det er rett at kommunene kan legge vekt på i forbindelse med spørsmålet om bevilling. Vi behøver ikke å avvente en stor lovutredning før vi i forbindelse med alkoholloven sier noe om hva kommunene skal kunne legge vekt på. Man skal altså kunne legge vekt på antallet salgs- og skjenkesteder, stedets karakter, beliggenhet, målgruppe, trafikk- og ordensmessige forhold, næringspolitiske hensyn og hensynet til lokalmiljøet for øvrig, men ikke spørsmålet om tilgjengelighet for funksjonshemmede. Jeg ber om statsrådets begrunnelse for denne noe firkantede holdning.

Statsråd Dagfinn Høybråten [14:17:46]: Når det gjelder begrunnelsen for den holdning som flertallet i komiteen har inntatt til dette forslag, som altså er reist under komiteens behandling, viser jeg til det som er sagt fra talspersoner for flertallet i denne salen.

Fra departementets side vil jeg si at vi er generelt opp-tatt av å styrke rettsvernet for funksjonshemmede, og vi ønsker å vurdere dette også i forhold til alkoholloven. Men vi mener at det er et prinsipielt skritt å ta når man skal ta inn i alkoholloven denne typen bestemmelser, enten det gjelder den ene eller den andre paragrafen. Derfor mener vi, når vi har en slik utredning i full bredde rett rundt hjørnet, at det er saklig vel begrunnet å vente på den utredningen, før man eventuelt tar et slikt prinsipielt skritt i en særlov.

Harald T. Nesvik (FrP) [14:19:07]: Nå har undertegnede møtt arbeids- og sosialministeren i såpass mange sammenhenger der vi har diskutert alkoholpolitikk, at å stille spørsmål om hvorfor han mener akkurat det om den paragrafen i alkoholloven, har jeg ikke tenkt å gjøre. Men jeg ønsker å stille statsråden spørsmål om følgende:

Vi så for en stund siden at flere butikker hadde varierende priser ved salg av øl i dagligvarehandelen. Så grep man da inn fra myndighetenes side og sa at prisen er for lav, dere får skru opp prisen. I den forbindelse har vi hatt debatten om hvor lite man har lov til å selge en flaske øl for i dagligvarehandelen. Jeg stiller da følgende spørsmål til statsråden: Hva er det som skal legges til grunn for å beregne hva som er den laveste prisen en butikk har lov til å selge en flaske øl for? Det kan være veldig greit å vite når man skal ta stilling til hvor lavt man kan sette prisen.

Statsråd Dagfinn Høybråten [14:20:18]: Jeg har merket meg at Fremskrittspartiet i denne innstillingen og i denne debatten har parkert seg ytterst ute i det liberalistiske hjørnet i norsk alkoholpolitikk. Det beklager jeg for så vidt, fordi den politikken Fremskrittspartiet legger opp til, vil innebære økt tilgjengelighet og økt forbruk og dermed økte skadevirkninger av alkohol. Det synes jeg er det viktigste å diskutere i forhold til Fremskrittspartiets politikk.

Når det gjelder priskrig på øl, er utgangspunktet at alkoholloven setter bom for å bruke alkoholdige varer som et lokkemiddel for å få folk inn i butikker som ellers selger dagligvarer. Jeg vil vise til den forvaltning av regelverket som Sosial- og helsedirektoratet har gjort i så måte. Det er en forvaltning også når det gjelder vurderingen av prisnivået, som jeg stiller meg helt bak.

Olav Gunnar Ballo (SV) [14:21:28]: I forbindelse med behandlingen av alkoholloven har det vært en god del kontakt med funksjonshemmedes organisasjoner knyttet til diskriminering av funksjonshemmede. Den ene problemstillingen har sosialkomiteen berørt, at man skal forsøke å få til også tilrettelagt atkomst. Den andre problemstillingen går på at man, på linje med andre, kan bli diskriminert ikke fordi lokalet ikke skulle være egnet til å ta imot dem, men rett og slett fordi den som kanskje står ved døra på et utested, finner at han ikke liker vedkommende på grunn av en litt annerledes atferd. Og så diskrimineres man ut fra det. Ser ikke statsråden at det kan være behov for å presisere at den typen diskriminering ikke skal finne sted, på samme måte som man ikke skal diskrimineres ut fra rase, religion eller kanskje seksuell legning, altså at det på mange måter må sidestilles med det man ellers har trukket fram i forhold til ikke-diskriminering av denne gruppen?

Statsråd Dagfinn Høybråten [14:23:07]: Jeg vil svare ja på spørsmålet fra representanten Ballo. Det er all grunn til både å ta avstand fra og markere sin protest mot enhver form for diskriminering av funksjonshemmede i utelivet, det være seg det som gjelder fysisk tilgjengelighet, eller det som gjelder formidling av diskriminerende holdninger overfor enkeltpersoner på grunn av deres funksjonshemning. Det er nettopp den helhetlige tilnærmingen som utvalget som nå gjennomgår rettsvernet for funksjonshemmede, har i sitt arbeid, og vi vil se til, når vi følger opp det utredningsarbeidet, at vi har et lovverk som i tilstrekkelig grad tar høyde for dette.

Presidenten: Replikkordskiftet er over.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Per Steinar Osmundnes (KrF) [14:24:22]: Det som gjorde at eg tok ordet igjen, var representanten Nesvik sitt innlegg der han snakka om alkoholreklame, og der han seier at vi må komme meir på linje med Europa. Eg òg synest det kan vere interessant, det blir jo presisert både i komiteinnstillinga og i proposisjonen at Frankrike

i si alkohollov har forbod mot reklame for alkohol og tobakk på TV, kino og radio, den irske regjeringa har lova innstramningar i forhold til alkoholreklame på TV, den britiske legeföreninga er no i ein dialog for å prøve å få inn det same der, og den latviske regjeringa vurderer forbod. Vi veit også at den 10. november vedtok Riksdagen i Sverige endringar i forhold til indirekte reklame, for å nærme seg det som vi har her i Noreg. Då synest eg det blir rart at representanten Nesvik her skal framstille det som om det er vi som er så sære, når det no viser seg at Europa faktisk går i vår retning.

Så synest eg det er spennande med den rørande omsorga for dette, ved å vise til sitat frå personar som er redde for at det skal forsvinne, når ein på den eine sida ønskjer å ta det vekk, og så viser omsorg fordi ein er redd for at det skal bli borte, og dermed foreslår med ein gong å fjerne det.

Ein samla komite skriv i si innstilling at ein ønskjer å heve debutalderen for alkoholbruk. Ser ikkje representanten Nesvik at slik han legg det fram, vil dette faktisk gå i stikk motsett retning? Vi vil få ei total liberalisering, vi vil bevege oss vekk frå det som faktisk skjer i Europa. Derfor er eg svært glad for at fleirtalet i komiteen så tydeleg tek avstand frå Framstegpartiet sin argumentasjon.

Harald T. Nesvik (FrP) [14:26:16]: Representanten Osmundnes viser til en del land som vurderer å gjøre endringer i sine lover og regler på området. Hvis man får et Europa der alle land som vi sammenligner oss med og handler med, går i den retning, vil vi selvfølgelig alle sammen vurdere det. Men virkeligheten viser noe helt annet. Virkeligheten i dag er faktisk at man, når man skrur på og ser fotballkamper fra Champions League, setter seg ned og leser utenlandske tidsskrifter, går om bord i danskebåten, møter reklamen hele tiden. Vi mener faktisk at norske borgere ikke er mer sarte enn de som bor i utlandet, vi tror det norske folk vil kunne tåle den type informasjon som der framkommer.

Når det gjelder å senke debutalderen for alkoholbruk, tror jeg ikke at man får det store problemet rundt den biten. Ungdom i dag er utsatt for disse reklamekampanjene i – jeg holdt på å si alle – etermedia, Internett, tidsskrifter, når de tar en tur på danskebåten, reiser en tur til Syden, så jeg tror faktisk ikke det blir det store problemet som Osmundnes her viser til.

Men la oss sende utfordringen tilbake til Osmundnes: Her er det et flertall som ønsker å opprettholde vinmonopolordningen som den er i dag. Det samme flertallet stemmer da ned et ønske fra Vinmonopolet om å ha publikumsprøving i sine lokaler. Her snakker vi om personer som har veldig høy fagkompetanse når det gjelder vin. De har faktisk fått så høy kompetanse på vin at jeg til og med har problemer, holdt jeg på å si, når det gjelder våre forslag om hvordan vi skal se på dette når det gjelder Vinmonopolets eksistens, for det er et veldig godt tilbud i dag i vinmonopolbutikkene. Men kan ikke da representanten Osmundnes se for seg at de kan få bruke kompetansen utover det å stå og ekspedere kunder, nettopp til å kunne informere?

Per Steinar Osmundnes (KrF) [14:28:27]: I forhold til det som går på publikumsprøving og prøvesmaking, synest eg igjen det er interessant at ein har ei rørende omsorg frå Framstegpartiet si side for å byggje opp om Vinmonopolet, når ein samtidig ønskjer å leggje det ned. Men det er ikkje noko problem for meg å forsvare korfor Kristeleg Folkeparti har gått imot prøvesmaking. Dersom ein opnar for prøvesmaking, må ein opne for at Vinmonopolet skal få skjenkebevilling. Det stiller ein del problematiske spørsmål. Vinmonopolet skal også vere ikkje-diskriminerande, altså såkalla nøytralt, og korleis skal ein få til det dersom ein skal ha vinsmaking der? Ein er nøydd til å velje ut kva for vinar ein skal ha prøvesmaking på. Då vil ein prioritere nokre merke framfor andre og bryte med den ikkje-diskriminerande rolla som Vinmonopolet skal ha.

Ola D. Gløtvold (Sp) [14:29:21]: Det ble litt kort tid til å ta opp Vinmonopolet spesielt i innlegget mitt, og derfor har jeg lyst til å gjøre det nå, når det først ble brakt på bane igjen. Vinmonopolet gjør en meget god jobb og er en meget bra butikk, ikke bare for statskassa, men for å praktisere den alkoholpolitikken som vi ønsker i Norge i dag. Det er stor oppslutning i befolkningen rundt vinmonopolordningen. På mange måter – og personlig – skulle jeg gjerne ha sett at en kunne «modernisere» Vinmonopolet, slik at de kunne drive med smaksprøving og følge opp det som har vært temaet nå mellom representanten fra Fremskrittspartiet og representanten fra Kristelig Folkeparti. Men jeg er veldig enig i det som saksordføreren, representanten Per Steinar Osmundnes fra Kristelig Folkeparti, sa nå til slutt, om at Vinmonopolets nøytrale rolle er så viktig at vi der må holde tunga beint i munnen. Og da kan det hende at vi ikke kan imøtekomme alt som vi kanskje skulle ønske kunne foregå i Vinmonopolets regi.

Så til slutt litt om dette med planen og framtidsutsiktene for vinmonopolordningen. Jeg synes det er litt synd at vi nå går vekk fra en landsplan. Jeg hadde håpet på at flere kunne være med på et forslag om at vi skulle ha en forenklet fireårig landsplan for utviklingen av Vinmonopolets salgsnett. Jeg tror det er riktig og viktig, slik at Vinmonopolet gjennom folkevalgt styringsnivå får en pekepinn om at man ønsker å spre disse utalgene på en slik måte at Vinmonopolet maksimalt ivaretar sin rett og plikt til å gi lik tilgjengelighet, og slik at ikke Vinmonopolet kan beskyldes for å ta markeds- og profittsyn i framtidig etablering av nye utalg. En slik beskyldning kan undergrave ønsket om å opprettholde Vinmonopolet som et alkoholpolitisk redskap.

Ved siden av det er det viktig at man får dette spredt utover på en slik måte at oppslutningen og den konsensus som en har om vinmonopolordningen i dag, kan bestå.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 1. (Votering, se side 184)

S a k n r . 2

Innstilling frå sosialkomiteen om framlegg frå stortingsrepresentantane Magnhild Meltveit Kleppa og Per

Sandberg om lov om endring i lov 13. desember 1991 nr. 81 om sosiale tjenester m.v. (sosialtjenesteloven) (§ 10-3) og lov om endring i lov 17. juli 1992 nr. 100 om barneverntjenester (§ 8-3) (Innst. O. nr. 23 (2004-2005), jf. Dokument nr. 8:78 (2003-2004))

Presidenten: Etter ønske fra sosialkomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 10 minutter til Kristelig Folkeparti og 5 minutter til hver av de øvrige gruppene.

Videre vil presidenten foreslå at det ikke blir gitt anledning til replikker etter de enkelte innlegg, og at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Olav Gunnar Ballo (SV) [14:33:02] (ordfører for saken): I forslaget fra representantene Magnhild Meltveit Kleppa og Per Sandberg tar forslagsstillerne opp det forhold at kommunene ikke kan få overprøvd avgjørelser fra fylkesmannen om refusjonsplikt gjennom å anke avgjørelsene inn for rettsapparatet.

Det dreier seg altså om kostnader som enkeltkommuner kan ha for særlig ressurskrevende brukere. Og at de kostnadene kan bli høye, vet vi. Jeg kjenner til et tilfelle i min egen hjemkommune der det var snakk om flere millioner kroner.

Forslagsstillerne angir fem grunner som tilsier at domstolene skal kunne prøve avgjørelsene fra fylkesmannen. Den ene er at avgjørelser fra fylkesmannen ikke kan overprøves overfor høyere forvaltningsorgan, og uten ankeadgang til domstolene vil avgjørelsen være endelig. Forslagsstillerne angir også at likhet for loven tilsier at vedtaket bør kunne overprøves, da det ellers vil kunne oppstå ulikheter i grunnlaget for avgjørelsene mellom de ulike fylkesmennene. Videre anføres at kommunene ikke bør stå svakere overfor staten enn det andre rettssubjekter gjør. Et fjerde element er at prinsippet om det kommunale selvstyret tilsier at avgjørelsene fra fylkesmannen skal kunne prøves for domstolene. Og endelig sier forslagsstillerne at det trolig vil være i strid med konvensjonen om lokalt selvstyre at kommunene ikke får prøve slike statlige avgjørelser rettslig.

Komiteen har ikke gitt støtte til forslagsstillerne. Begrunnelsen for det er at når det gjelder ankeadgang for enkeltpersoner, der man skal ivareta deres interesser, må det være helt åpenbart at det skal være en ankeadgang. Men de sakene vi her snakker om, er ikke å anse for behandling av enkeltsaker. Det vil jo ikke være slik at de enkeltpersoner som her er berørt, nødvendigvis vil ha sterk interesse av at det skal være den ene eller den andre kommunen som skal bære det økonomiske ansvaret. Det sentrale vil være at deres interesser skal ivaretas, slik som det er beskrevet både i sosialtjenesteloven og i barnevernsloven. I noen tilfeller angår det begge lovgivninger på en gang.

Konsekvensene av at man når fylkesmannen har fattet en avgjørelse, skal anke den inn for rettsapparatet, kan være flere. Det man ikke skal se bort fra, er at det ikke er så rent lite stigmatiserende for en enkeltbruker som på

grunn av en type funksjonshemming – vi kjenner til en del slike på grunn av klientreformen, som kom inn under HVPU-begrepet tidligere – skal oppleve at rettsapparatet skal avgjøre hvilken kommune de er å anse som bosatt i, eller som skal ha forpliktelser overfor dem. Fortrinnsvis vil argumentasjonen dreie seg om ikke å måtte bære det ansvaret selv. Det er relativt stigmatiserende for den enkelte og vil kunne oppleves som en betydelig belastning.

Det komiteen også har vektlagt, er at det sentrale for kommunene må være å få dekket de reelle merkostnader det er snakk om. Det sentrale må ikke være om det er den ene eller den andre kommunen som har ansvaret, men at man faktisk har en ordning som ivaretar dette på en god måte. Derfor har også komiteen fremmet to ulike forslag. Det ene forslaget lyder slik:

«Stortinget ber om at Regjeringen gjennomgår retningslinjene for tilståelse av kompensasjon til kommunene for merutgifter til særlig ressurskrevende brukere ut fra målsettingen om redusert tid fra erkjent behov til kompensasjon og legger fram resultatet av gjennomgangen for Stortinget som del av kommuneøkonomiproposisjonen for 2006.»

Dette forslaget ivaretar også en del av intensjonene til forslagsstillerne, nemlig at man sikrer at man har rutiner for kompensasjonen, slik at det ikke påfører kommunene urimelige utgifter.

Et annet forhold som forslagsstillerne har tatt opp, er at det kan utvikle seg ulik praksis i ulike fylkesmannsembeter når man ikke har ankeadgang. Det har også komiteen tatt tak i gjennom følgende forslag:

«Stortinget ber Regjeringen om å tilrettelegge for rutiner for registrering og evaluering av kommunenes tvistesaker for ressurskrevende brukere som behandles av fylkesmannen, og presentere hvordan en slik tilrettelegging bør finne sted, overfor Stortinget som del av kommuneøkonomiproposisjonen for 2006.»

På den måten har flertallet i komiteen tatt tak i viktige elementer i forslaget, men har altså ikke støttet forslaget helt ut, i og med at man fortsatt ikke åpner for ankeadgang til domstolene. Vi håper likevel at dette kan sikre at ikke minst klientene ivaretas på en god måte. Hvis jeg får legge til noe for min egen del, vil jeg si at jeg synes nok at forslaget i veldig stor grad fokuserer på kommunene og i veldig liten grad på de personene dette berører, som det tross alt er det sentrale å ivareta interessene til – det gjelder både klientene og deres pårørende.

Geir-Ketil Hansen hadde her overtatt presidentplassen

Harald T. Nesvik (FrP) [14:38:19]: Jeg synes representanten Ballo holdt et godt innlegg som innledning, hvor han forklarer selve forslaget og bakgrunnen for det. Det støtter jeg, og jeg vil dermed på vegne av Fremskrittspartiet og Senterpartiet bare fremme det forslaget som er inntatt i innstillingen.

Presidenten: Representanten Harald T. Nesvik har tatt opp det forslaget han refererte til.

Ola D. Gløtvold (Sp) [14:38:59]: Saksordfører Olav Gunnar Ballo har redegjort for forslaget fra forslagsstillerne Magnhild Meltveit Kleppa og Per Sandberg, så jeg skal ikke gjøre det en gang til.

Jeg synes på vegne av forslagsstillerne at det er positivt at vi i hvert fall har fått enighet i komiteen om to forslag, nemlig at Regjeringen må gjennomgå «retningslinjene for tilståelse av kompensasjon til kommunene for merutgifter til særlig ressurskrevende brukere», slik at dette fører til reduksjon i den tiden som går fra en har erkjent at det er behov for kompensasjon, og til dette blir kompensert. Videre er det også viktig, i hvert fall når flertallet ikke går lenger enn de gjør, at Regjeringen går igjennom rutinene for evaluering av tvistesakene for ressurskrevende brukere på en slik måte at det blir lik praksis, og at en får en oversikt over hvordan dette håndteres.

Jeg er skuffet over at flertallet ikke kunne være med lenger i forhold til det som tas opp i Dokument nr. 8-forslaget, slik at en i enkelte tilfeller kan få prøvd fylkesmannens avgjørelse for domstolene i forhold til sosialtjenesteloven og lov om barnevernstjenester. Det er lagt inn en lang merknad her fra Fremskrittspartiet og Senterpartiet som jeg viser til, som tar tak i dette med at kommunene ikke bør stå svakere når det gjelder muligheter til å anke til domstolene enn andre instanser, og at fylkesmannens avgjørelse, når den ikke kan behandles videre i et klagesystem offentlig, burde kunne være grunn for prøving i domstolene. Det vises også i den sammenheng til internasjonale bestemmelser som kan ha betydning her, og som gjør at en burde kunne gå noe lenger. Det oppleves nok som veldig frustrerende i mange kommuner at en nærmest står uten muligheter, og dermed føler seg rettsløs i forhold til å få endret vedtak som en mener er feilaktig gjort hos fylkesmannen.

Det som også er viktig her, er at en får disse sakene raskt behandlet. Flertallet i komiteen sier at pengene skal brukes til klienten og til beboerne i kommunen. Det er vi enig i, også i mindretallet. Vi mener faktisk at det ikke er et godt nok argument at en sier at når staten kompenserer for ressurskrevende brukere, spiller det ingen rolle hvilken kommune brukeren sorterer under, og hvilken kommune som har ansvaret. Det er ikke riktig, for det er likevel store uttellingene som må til her før statens kompensasjonsnivå og ordninger slår inn. Som saksordfører Olav Gunnar Ballo sa, dreier det seg her om veldig store summer for enkeltklienter.

Jeg mener at muligheten for å anke til domstolene ikke skal gå ut over klienten. Det er det også klare bestemmelser for. Den kommunen som vedkommende klient bor i, skal selvsagt ha ansvaret. Men det er et spørsmål om å få avklart hvem som har det økonomiske ansvaret, og som må ta det for fremtiden. Det er helt klart at dette ikke skal være en ordning som skal gå ut over den enkelte bruker.

Det er grunn til å merke seg at helse- og omsorgsministeren i brev til komiteen av 10. november viser til Bernt-utvalget, og at en ikke der vil videreføre bestemmelsene om tvistesaker. Utvalget mener at nåværende regler ikke er gode nok. Bernt-utvalget kommer med and-

re løsninger på dette. Kommunenes ansvar skal fastsettes i forskrift, og dette kan med henvisning til forskriftene muligens prøves for domstolene. Det ville da etter vår mening ha vært riktig å få tatt en runde på dette og fått avklart det allerede nå, slik at kommunene ikke behøver å ha det regimet som er, og som en del kommuner mener er veldig ufullstendig. Vi vet jo at det pågår saker også i dag på dette nivået, og det er nok en del kommuner som nett-opp av den grunn etterspør en avklaring snarest mulig.

Uten at vi skal gripe inn i det som er tvistespørsmålene i hver enkelt sak konkret, hadde jeg håpet på at Stortinget kunne avklare denne saken gjennom dette Dokument nr. 8-forslaget.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 2. (Votering, se side 193)

S a k n r . 3

Innstilling fra næringskomiteen om lov om endringer i lov 24. juni 1994 nr. 39 om sjøfarten (sjøloven) og enkelte andre lover (Innst. O. nr. 26 (2004-2005), jf. Ot.prp. nr. 78 (2003-2004))

Grethe Fossli (A) [14:44:43] (ordfører for saken):

Den 12. juni 1997 bad Stortinget Regjeringen om å vurdere behovet for endringer i Sjøforklaringsinstituttet. Forslaget til vedtak fra næringskomiteen bifaltes enstemmig av Stortinget. Det ble fremmet som et flertallsforslag for å bedre sikkerheten til sjøs. Flertallet i komiteen uttalte bl.a. at

«med bakgrunn i den spesielle karakter og kompetansebehov sjømannsyrket har, er det viktig at sjøkyndige personer deltar i første instans i klarleggingen av årsaken til ulykker til sjøs. En ser imidlertid ikke bort fra at sjøforklaringene i dag ikke er utviklet i takt med de utfordringer utviklingen i næringen og ulykkesfrekvensen for skip, stiller myndighetene overfor. Flertallet vil på denne bakgrunn be Regjeringen vurdere behovet for endringer i Sjøforklaringsinstituttet».

Mellom dette vedtaket og dagen i dag ligger et godt stykke arbeid utført av flere, bl.a. av en komite som fikk i oppdrag å utarbeide en NOU. Det ble NOU 1999:30 Undersøkelse av Sjøulykker. Det er derfor med tilfredshet komiteen i dag understreker at det er en enstemmig innstilling som legges fram. Vi støtter både det arbeidet som er gjort i NOU 1999:30, og det arbeidet som Regjeringen har gjort når det gjelder å endre Sjøforklaringsinstituttet.

Forslaget innebærer at en legger ned den gamle ordningen med sjøforklaring i forbindelse med ulykker til sjøs og oppretter en fast undersøkelsesmyndighet, som det heter i lovforslaget.

De endringene som foreslås i sjøloven, er en oppfølging av de forslag som en finner i NOU 1999:30.

I tillegg til endringer i sjøloven foretas det også noen mindre endringer i lov om domstoler, sjømannsloven, lov om rettergangsmåten i straffesaker og lov om petroleumsvirksomhet.

De endringene vi har behandlet i sjøloven, medfører at vi nå får en fast undersøkelsesmyndighet. Bakgrunnen er at en ikke syntes at ordningen med Sjøforklaringsinstituttet fungerte hensiktsmessig. Sjølovkomiteen mente at kombinasjonen av ulykkesundersøkelser og plassering av sivilrettslig og strafferettslig ansvar, som de någjeldende reglene legger opp til, prinsipielt er uheldig og lite formålstjenelig.

En foreslår derfor at spørsmålet om sivilrettslig og strafferettslig ansvar bør behandles som på andre områder i livet. Dette betyr at den viktigste oppgaven til den nye faste undersøkelsesmyndigheten består i å jobbe med sjøsikkerhet.

Lovendringene sier ikke noe om hvilket organ den faste undersøkelsesmyndigheten skal legges til, men Regjeringen foreslår å legge den til en felles havarikommisjon for ulykker innen luftfart, jernbane og sjøfart. Det vil si at de utvider dagens havarikommisjon for sivil luftfart og jernbane. Dette synes komiteen er et fornuftig forslag. Det er ennå ikke foreslått i lovs form i proposisjonen. Regjeringen vil først, som den sier, samle erfaring med håndtering av de ulike transportområdene i samme kommisjon, før den utarbeider et lovforslag som samler reglene om dette i en felles lov.

Den største endringen som den nye loven vil medføre, er at vi nå vil få en fast havarikommisjon for sjøulykker som skal ha som oppgave å foreta undersøkelser av sjøulykker ved å kartlegge hendelsesforløp og årsaksfaktorer, og å utrede forhold av betydning for å forebygge sjøulykker og bedre sjøsikkerheten. Dette er det viktig å understreke. Undersøkelsen skal munne ut i en rapport med konklusjoner og tilrådinger om tiltak som bør gjennomføres for å bedre sjøsikkerheten i Norge. Når denne rapporten er avgitt, er Havarikommisjonens oppgave avsluttet.

Kartlegging av strafferettslig ansvar i forbindelse med en ulykke skal være en oppgave for politi- og påtalemyndigheter, mens privatrettslige spørsmål på tilsvarende måte skal være en oppgave for de berørte private parter. Dette er ryddig og klargjør oppgave- og ansvarsfordeling på en mye bedre måte enn ordningen med sjøforklaring, som vi har i dag.

Det er også viktig å understreke at den nye undersøkelsesmyndigheten skal ha en frittstående og uavhengig stilling, og at dette er viktig for at den skal oppnå tillit og respekt for sitt arbeid.

Siden dette er en enstemmig komiteinnstilling, skal jeg ikke gå i detalj inn på de enkelte paragrafer i lovendringene. Men jeg har lyst til å vise til de henvendelsene vi har fått fra bl.a. Stiftelsen Skagerrak, i behandlingen av denne odelstingsproposisjonen. De innspill de har gitt oss, og den korrespondanse vi har hatt med justisministeren, har vært nyttige for å klargjøre et par sider ved lovforslaget.

Blant annet har vi sjekket nærmere mulighetene for norske myndigheter til å undersøke alle sjøulykker hvor norske interesser er sterkt berørt, men hvor skipet seiler under fremmed flagg. Her er det ikke mulig å følge opp de ønsker vi har fått fra høringsinstansene, da dette strider mot folkeretten.

For øvrig er dette et lovforslag som får full støtte både fra høringsinstanser og fra næringskomiteen.

Statsråd Odd Einar Dørum [14:50:00]: Av hensyn til helse, miljø og sikkerhet er det viktig at vi har så god sikkerhet til sjøs som mulig. Vi har i Norge en kystlinje hvor mange lever av å høste av naturen eller av turisme, og hvor naturen er sårbar.

Svært mange nordmenn er også jevnlig passasjerer om bord på skip, enten som daglige fergepassasjerer til og fra jobb, eller som fritidsreisende. Og ikke minst har vi sjøfolkene om bord på skipene å tenke på.

Sikkerheten til sjøs er derfor av grunnleggende betydning for Norge, og i mitt arbeid med sjøloven er jeg opptatt av å fokusere på at regelverket bør bidra til å videreutvikle, sikre og befeste denne sikkerheten så langt som mulig.

Grundige undersøkelser av årsaksforholdene bak en sjøulykke er i denne sammenheng svært viktig, fordi det gir oss anledning til å lære av hva som gikk galt og førte til en sjøulykke, slik at vi kan forebygge for framtiden.

Det gleder meg derfor meget at komiteen har gitt sin enstemmige tilslutning til forslaget til nye regler om undersøkelse av sjøulykker i en felles havarikommisjon for transportulykker. Jeg mener at denne revisjonen, med et helt nytt system for undersøkelse av sjøulykker, vil gi en betydelig forbedring av vår innsikt i hvorfor sjøulykker skjer, slik at vi bedre kan forebygge slike ulykker.

Når undersøkelser av sjøulykker blir lagt inn i en felles havarikommisjon for transportsektoren, vil sjøulykkene bli undersøkt etter samme lest som man i dag undersøker luftfartsulykker. Det vil være snakk om grundige undersøkelser foretatt av eksperter på feltet, i en uavhengig kommisjon og i en sammenheng hvor vitner kan føle seg trygge. Undersøkelsene vil dreie seg om årsaksforholdene bak ulykken. Spørsmål om skyld og ansvar holdes helt utenfor.

Dette er en undersøkelsesform som er egnet til å bringe fram alle de relevante fakta knyttet til ulykken. Dagens system fungerer ikke godt nok i så måte.

I tillegg til denne betydelige forbedringen i selve undersøkelsesmekanismen vil jeg framheve at forslaget også innebærer at det vil bli fokusert mer på undersøkelse av nestenulykker med passasjerskip. Nestenulykker med passasjerskip, hvor det ikke skjer noen skade, men hvor det likevel var en betydelig fare for en alvorlig ulykke, blir ikke nødvendigvis undersøkt etter sjøloven i dag. Dette mener jeg det er viktig å endre på.

Av hensyn til det forebyggende sjøsikkerhetsarbeidet knyttet til passasjerskip tror jeg det er veldig mye å hente gjennom å undersøke nestenulykkene. Jeg har derfor foreslått en ny ordning som innebærer at alle nestenulykker med norske passasjerskip skal undersøkes, og jeg er glad for at komiteen har sluttet seg til dette.

Videre vil jeg også framheve at den nye havarikommisjonen vil foreta undersøkelser av flere ulike typer ulykker med fiskebåter enn det som er tilfellet under da-

gens system, med en særskilt undersøkelseskommisjon for visse ulykker innen fiskeflåten. Erfaringer fra disse undersøkelsene vil på sikt kunne bidra til økt sikkerhet innenfor denne næringen, som er så viktig langs kysten vår.

Til slutt vil jeg framheve de nye reglene om undersøkelser av ulykker i Norge med fremmede skip. I dag er det et krav etter loven at norske myndigheter bare har rett til å foreta undersøkelser av ulykker med fremmede skip i Norge når skipet ligger i norsk havn. Det er ingen grunn til å opprettholde denne begrensningen.

I proposisjonen foreslår jeg derfor regler som innebærer at norske myndigheter skal ha rett til å foreta undersøkelser av alle sjøulykker med fremmede skip i norske farvann, slik som f.eks. ulykken med «Rocknes». Etter de nye reglene vil Havarikommisjonen, om den ønsker det, ha rett til å undersøke alle sjøulykker med skip under fremmed flagg som inntreffer i Norge.

La meg bare slutte med å si at jeg tror at dette lovforslaget vil føre til en forbedring av kompetansen i Norge når det gjelder innsikt i hvilke faktorer som er de mest sentrale for å hindre ulykker til sjøs. Det vil derfor være en milepæl for det generelle sjøsikkerhetsarbeidet i Norge når den nye havarikommisjonen kommer opp og går.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 3. (Votering, se side 193)

Å g o t V a l l e gjeninntok her presidentplassen.

Etter at det var ringt til votering i 5 minutter, uttalte **presidenten:** Odelstinget skulle da være klare til å gå til votering.

Den reglementsmessige tiden for formiddagens møte er over. Men presidenten antar at det er greit for alle at vi gjør unna voteringen før vi avslutter møtet. – Det nikkes.

Votering i sak nr. 1

Presidenten: Under debatten er det satt fram seks forslag. Det er

- forslagene nr. 1 og 2, fra Bjarne Håkon Hanssen på vegne av Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet
 - forslag nr. 3, fra Olav Gunnar Ballo på vegne av Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet
 - forslagene nr. 4–6, fra Harald T. Nesvik på vegne av Fremskrittspartiet
- Presidenten tar først for seg forslagene nr. 2, 3 og 6.

Forslag nr. 2, fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, lyder:

«Stortinget ber Regjeringen om å gjennomgå gjeldende lovverk som ledd i å sikre funksjonshemmede adkomst til utesteder og sikre funksjonshemmede mot diskriminering på utesteder. Stortinget ber om at resultatet av gjennomgangen forelegges Stortinget.»

Forslag nr. 3, fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, lyder:

«Stortinget ber Regjeringen sørge for at Vinmonopolet AS utarbeider en 4-årig landsplan for utvikling av Vinmonopolets salgnett. Målet med planen skal være å sikre større likhet i tilgjengelighet innen totalantallet utsalg på landsbasis. Landsplanen skal sendes på høring til kommunene.»

Forslag nr. 6, fra Fremskrittspartiet, lyder:

«Stortinget ber Regjeringen sørge for at Vinmonopolet iverksetter et forsøksprosjekt med publikumsprøving av Vinmonopolets produkter.»

Disse forslagene blir i samsvar med forretningsordenens § 30 fjerde ledd å sende Stortinget.

Komiteen hadde innstillet til Odelstinget å gjøre slike vedtak:

A .

L o v

om endringer i lov 2. juni 1989 nr. 27 om omsetning av alkoholholdig drikk m.v. og enkelte andre lover

I

I lov 2. juni 1989 nr. 27 om omsetning av alkoholholdig drikk m.v. gjøres følgende endringer:

Presidenten: Presidenten vil først la votere over forslag nr. 1, fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet. Forslaget lyder:

«I lov 2. juni 1989 nr. 27 om omsetning av alkoholholdig drikk mv. gjøres følgende endringer:

§ 1-7a første ledd skal lyde:

Ved vurderingen av om bevilling bør gis, kan kommunen blant annet legge vekt på antallet salgs- og skjenkesteder, stedets karakter, beliggenhet, målgruppe, tilgjengelighet for personer med nedsatt funksjonsevne, trafikk- og ordensmessige forhold, næringspolitiske hensyn og hensynet til lokalmiljøet for øvrig. Det skal også legges vekt på om bevillingssøker, styrer, stedfortreder og personer som nevnt i § 1-7b første ledd, er egnet til å ha og/eller utøve bevilling.

§ 3-2 nytt annet punktum skal lyde:

Det kan også settes vilkår om at salgsstedet skal overholde de krav til tilgjengelighet for personer med nedsatt funksjonsevne som er påbudt i lovverket.

§ 4-3 nytt annet punktum skal lyde:

Det kan også settes vilkår om at skjenkestedet skal overholde de krav til tilgjengelighet for personer med nedsatt funksjonsevne som er påbudt i lovverket.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet ble med 44 mot 33 stemmer ikke bifalt. (Voteringsutskrift kl. 15.01.51)

Videre var innstillet:

Lovens tittel skal lyde:

Lov 2. juni 1989 nr. 27 om omsetning av alkoholholdig drikk m.v. (*alkoholloven*)

§ 1-3 skal lyde:

§ 1-3. Definisjon av alkoholholdig drikk

I denne lov brukes alkoholholdig drikk som fellesbetegnelse på drikker som inneholder mer enn 2,5 volumprosent alkohol, likevel slik at aldersgrensebestemmelsen i § 1-5 også får anvendelse på drikk mellom 0,7 og 2,5 volumprosent *alkohol*.

Med brennevin forstås drikk som inneholder tilvirket alkohol ublandet eller i blanding med andre produkter. Enhver drikk som inneholder 22 volumprosent alkohol eller mer, regnes som brennevin.

Som alkoholholdig drikk etter denne lov regnes ikke væsker som ved denaturering eller av andre grunner er uhensiktsmessig som berusningsmiddel og heller ikke væsker som bare er tilsatt den mengde alkohol som er nødvendig for oppløsning eller holdbarhet.

Bestemmelsene i denne lov gjelder ikke alkohol som i medhold av annen lov selges, kjøpes, utleveres eller sendes til medisinsk eller teknisk eller vitenskapelig bruk, eller sprit til desinfeksjonsbruk.

Departementet kan gi forskrifter om hvilke alkoholholdige produkter som skal regnes som alkoholholdig drikk, og om hvilke alkoholholdige drikker som skal regnes som brennevin. I tvilstilfelle kan departementet avgi spørsmålene med bindende virkning.

§ 1-4a skal lyde:

§ 1-4a. Bevillingsplikt

Salg, *skjenking* og tilvirkning av alkoholholdig drikk kan bare skje på grunnlag av bevilling etter denne lov.

Ny § 1-4c skal lyde:

§ 1-4c. Registreringsplikt – engrossalg av alkoholholdig drikk

Engrossalg av alkoholholdig drikk kan bare skje på grunnlag av registrering som avgiftspliktig virksomhet hos toll- og avgiftsetaten. Engrossalg med varer som det er betalt særavgift for kan likevel skje på grunnlag av registrering etter denne lov i samsvar med forskrifter gitt av departementet.

Engrossalg av alkoholholdig drikk som ikke skjer til kjøper i utlandet kan bare skje til den som har bevilling til detalj salg, skjenking eller tilvirkning av vedkommende drikk, eller som kan drive engrossalg. Engrossalg kan likevel ikke skje til den som bare har bevilling til salg eller skjenking for en enkelt bestemt anledning eller en ambulerende skjenkebevilling. Selgeren plikter å forvise seg om at kjøperen har nødvendig bevilling eller kan drive engrossalg.

Departementet kan gi forskrifter om adgang for den som driver engrossalg til å benytte alkoholholdig drikk som gave, lønn eller utbytte, samt å selge alkohol til ansatte til eget bruk.

Engrossalg skal utøves på en slik måte at de vilkår som er nevnt i denne lov og i bestemmelser gitt i medhold av loven til enhver tid er oppfylt, og for øvrig på en forsvarelig måte. Departementet kan gi forskrifter om innholdet i plikten til å sikre at virksomheten utøves i henhold til bestemmelser gitt i eller i medhold av loven.

Kontroll med utøvelsen av engrossalg tilligger toll- og avgiftsetaten.

§ 1-5 skal lyde:

§ 1-5. Aldersgrense

Salg, skjenking eller utlevering av *alkoholholdig drikk med 22 volumprosent alkohol eller mer* må ikke skje til noen som er under 20 år.

Salg, skjenking eller utlevering av *alkoholholdig drikk med lavere alkoholinnhold enn 22 volumprosent* må ikke skje til noen som er under 18 år.

Den som selger eller skjenker *alkoholholdig drikk med 22 volumprosent alkohol eller mer*, må ha fylt 20 år, og den som selger eller skjenker annen *alkoholholdig drikk*, må ha fylt 18 år. Dette gjelder likevel ikke servitør med kokk- eller servitørfagbrev, eller ved salg av drikk som inneholder mellom 0,7 og 2,5 volumprosent alkohol når en person over 18 år har daglig tilsyn med salget. Departementet kan gi forskrifter om unntak fra aldersgrensebestemmelsene for lærlinger og andre under opplæring.

Departementet kan gi forskrifter om aldersgrensen for innførsel av *alkoholholdig drikk*.

§ 1-6 skal lyde:

§ 1-6. Bevillingsperioden

Kommunal bevilling til salg av *alkoholholdig drikk med høyere alkoholinnhold enn 4,7 volumprosent* kan gis for 4 år av gangen, og med opphør senest 30. juni året etter at nytt kommunestyre tiltrer.

Kommunal bevilling til salg av *annen alkoholholdig drikk* enn nevnt i første ledd og til skjenking av *alkoholholdig drikk* kan gis for perioder inntil 4 år, og med opphør senest 30. juni året etter at nytt kommunestyre tiltrer. *Slike bevillinger kan dessuten gis for en bestemt del av året, og for en enkelt bestemt anledning.*

Statlige skjenkebevillinger gis inntil videre.

Statlige *tilvirkningsbevillinger* gis inntil videre, men kan dersom særlige forhold tilsier det gis for en bestemt periode.

Dersom spørsmålet om fornyelse av gitt bevilling ikke er endelig avgjort innen bevillingsperiodens utløp, er bevillingen fortsatt gyldig inntil utgangen av den måned hvor endelig vedtak om ny bevilling er truffet, likevel ikke utover 3 måneder fra begynnelsen av den nye bevillingsperioden.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

§ 1-7 tredje ledd skal lyde:

Kommunen kan pålegge søkeren å dokumentere de opplysninger som er nødvendige for å kunne ta stilling til om kravene i §§ 1-7b og 1-7c er oppfylt, *herunder ved behov pålegge søkeren å legge frem finansierungsplan, driftsbudsjett og likviditetsbudsjett for virksomheten.*

§ 1-7 nytt femte ledd skal lyde:

Kommunen kan delegere bevillingsmyndigheten til en interkommunal sammenslutning. Avgjørelser fattet av den interkommunale sammenslutningen kan påklages til vertskommunens klageorgan.

§ 1-7b skal lyde:

§ 1-7b. Krav til *vandel*

Bevillingshaver og personer som har vesentlig innflytelse på virksomheten, må ha utvist uklanderlig *vandel* i forhold til alkohollovgivningen og bestemmelser i annen lovgivning som har sammenheng med alkohollovens formål, samt skatte- og avgifts- og regnskapslovgivningen.

Person som eier en vesentlig del av virksomheten eller av et selskap som driver virksomheten, som oppbeholder en vesentlig del av dens avkastning eller som i kraft av sin stilling som leder har vesentlig innflytelse på den, vil alltid anses å ha vesentlig innflytelse på virksomheten.

I vurderingen av om en person har vesentlig innflytelse på virksomheten, kan det også tas hensyn til personens nærstående innflytelse på virksomheten. Med nærstående menes

- 1) *ektefelle eller person som vedkommende bor sammen med i ekteskaplignende forhold*
- 2) *slektninger i rett oppstigende eller nedstigende linje, samt søsken*
- 3) *Ved vurderingen av bevillingshavers og andre persons vandel etter første ledd kan det ikke tas hensyn til forhold som er eldre enn 10 år.*

Departementet kan gi forskrifter om innholdet i og dokumentasjon av vandelskravene.

Vandelskravene gjelder ikke for bevilling til *AS Vinmonopolet, for adgang til å drive engrossalg etter § 1-4c, eller for bevilling etter § 5-3 og kapittel 6.*

§ 1-7c skal lyde:

§ 1-7c. Styrer og stedfortreder

For hver bevilling skal det utpekes en styrer med stedfortreder som må godkjennes av bevillingsmyndigheten. Det kan gjøres unntak fra kravet om stedfortreder når det vil virke urimelig bl.a. av hensyn til salgs- eller skjenkestedets størrelse. Kravet om styrer og stedfortreder gjelder ikke for bevilling til *AS Vinmonopolet* og for statlig bevilling etter kapittel 6.

Styrer og stedfortreder må være ansatt på salgs- eller skjenkestedet eller arbeide i virksomheten i kraft av eierstilling. Som styrer kan bare utpekes den som har styringsrett over salg eller skjenking, herunder ansvar for å føre tilsyn med utøvelsen av bevillingen. I styrers fravær påhviler styrers plikter stedfortreder. Bevillingshaver må straks søke om godkjenning av ny styrer dersom styrer slutter.

Styrer og stedfortreder må være over 20 år og ha dokumentert kunnskap om alkoholloven og bestemmelser gitt i medhold av den. Dokumentasjonskravet gjelder ikke ved tildeling av bevilling for en enkelt bestemt anledning etter § 1-6 annet ledd og ambulerende bevilling etter § 4-5.

Styrer og stedfortreder må ha utvist uklanderlig vandel i forhold til alkohollovgivningen og bestemmelser i annen lovgivning som har sammenheng med alkohollovens formål.

Ved vurderingen av styrers og stedfortreders vandel etter fjerde ledd, kan det ikke tas hensyn til forhold som er eldre enn 10 år.

På anmodning fra bevillingsmyndigheten har styrer og stedfortreder plikt til å legitimere seg.

Departementet kan gi forskrifter om innholdet i og dokumentasjon av vandels- og kvalifikasjonskravene, herunder om betaling for avleggelse av prøve. *Departementet kan gi forskrifter om det nærmere innholdet i styrers og stedfortreders plikt til å sikre at bevillingen utøves i henhold til bestemmelser gitt i medhold av denne lov.*

§ 1-8 tredje ledd skal lyde:

En bevilling kan også inndras dersom det skjer gjentatt narkotikaomsetning på skjenkestedet, *eller dersom det ved skjenkestedet skjer gjentatt diskriminering av grunner som nevnt i straffeloven § 349a.*

Presidenten: Fremskrittspartiet har varslet at de går imot §§ 1-7 tredje ledd, 1-7 b og 1-8 tredje ledd.

V o t e r i n g :

1. Komiteens innstilling til §§ 1-7 tredje ledd, 1-7b og 1-8 tredje ledd bifaltes med 62 mot 15 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 15.02.38)
2. Komiteens innstilling til §§ 1-7 nytt femte ledd og 1-7c bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

§ 1-9 skal lyde:

§ 1-9. Kontroll med salgs- og skjenkebevillinger
Kontroll med utøvelsen av kommunal bevilling *til skjenking av alkoholholdig drikk, salg av alkoholholdig drikk med høyst 4,7 volumprosent alkohol* og statlig bevilling etter § 5-3 første ledd tilligger kommunen.

Kontroll med utøvelsen av statlig bevilling etter §§ 5-2 og 5-3 annet ledd tilligger departementet.

Bevillingsmyndigheten kan når som helst kreve tilgang til salgs- og skjenkestedets lokaler og regnskaper, herunder kreve å få nødvendige opplysninger om regnskap og drift fra bevillingshaver. Bevillingshaver plikter uten erstatning eller vederlag å utlevere nødvendige vareprøver til bevillingsmyndigheten.

Departementet kan gi forskrifter om kontroll med salg og skjenking og om utøvelsen av kontrollen.

Departementet kan gi forskrifter om internkontroll for å sikre at krav fastsatt i eller i medhold av denne lov overholdes.

§ 1-10 første ledd skal lyde:

Bevillingen faller bort ved overdragelse av virksomheten. Det samme gjelder ved overdragelse av alle eller en dominerende andel av aksjene eller andelene i et sel-

skap som eier slik virksomhet. Virksomheten kan likevel fortsette på den tidligere bevilling i inntil tre måneder, så fremt bevillingsmyndigheten er underrettet om dette og *det søkes om ny bevilling uten ugrunnet opphold, og senest innen 30 dager, etter overdragelsen. Dersom søknad om ny bevilling ikke er endelig avgjort av kommunen innen tre måneder, kan kommunen gi tillatelse til at det drives videre på den tidligere bevilling i inntil ytterligere en måned.* Alkoholholdig drikk som inngår i varebeholdningen, kan overdras sammen med virksomheten etter forskrifter gitt av departementet.

Presidenten: Til disse paragrafene foreligger et avvikende forslag, nr. 4, fra Fremskrittspartiet. Forslaget lyder:

«I lov 2. juni 1989 nr. 27 om omsetning av alkoholholdig drikk m.v. gjøres følgende endringer:

§ 1-9 nytt tredje ledd skal lyde:

Bevillingsmyndigheten kan når som helst kreve tilgang til salgs- og skjenkestedets lokaler, herunder kreve å få nødvendige opplysninger om drift fra bevillingsinnehaver. Bevillingsinnehaver plikter uten erstatning eller vederlag å utlevere nødvendige vareprøver til bevillingsmyndigheten.

§ 1-10 første ledd nytt fjerde punktum skal lyde:

Dersom søknad om ny bevilling ikke er endelig avgjort av kommunen innen tre måneder, skal kommunen gi tillatelse til at det drives videre på den tidligere bevilling inntil endelig behandling har funnet sted i kommunen.

Fjerde punktum blir femte punktum.»

Det voteres alternativt mellom de respektive paragrafene i innstillingen og forslaget fra Fremskrittspartiet.

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Fremskrittspartiet bifaltes innstillingen med 63 mot 14 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 15.03.19)

Presidenten: Det voteres over øvrige ledd og punktum i paragrafene.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

§ 1-12 oppheves.

§ 1-13 oppheves.

§ 1-14 skal lyde:

§ 1-14. Opplysninger til statistiske formål *mv*

Departementet kan gi forskrifter om plikt for bevillingshaver og *den som driver engrossalg* til å avgi opplysninger til statistiske formål.

Det skal føres et register med opplysninger om innehavere av bevillinger etter denne lov, og over de som kan

drive engrossalg. Departementet kan gi forskrifter om føring og bruk av registeret, og om bevillingsmyndighetenes og toll- og avgiftsetatens plikt til å avgi opplysninger til registeret.

§ 1-15 tredje ledd skal lyde:

Bestemmelsen gjelder ikke statlige bevillinger etter kapittel 6.

§ 2-1 skal lyde:

§ 2-1. Retten til innførsel av alkoholholdig drikk

Alkoholholdig drikk kan bare innføres fra utlandet av den som *kan drive engrossalg*, har *tilvirkningsbevilling*, utvidet salgsbevilling etter § 3-1 tredje ledd eller skjenkebevilling utvidet til å gjelde innførsel etter § 4-2 tredje ledd.

Etter forskrifter gitt av departementet kan alkoholholdig drikk likevel *innføres av AS Vinmonopolet* uten bevilling som nevnt i første ledd. Uten slik bevilling kan alkoholholdig drikk også innføres til personlig bruk og av fremmede makters representasjoner i Norge for tjenestebruk, når det skjer avgiftsfritt eller etter forskrifter gitt av departementet.

§ 2-2 skal lyde:

§ 2-2. Retten til utførsel av alkoholholdig drikk

Som ledd i næringsvirksomhet kan alkoholholdig drikk bare utføres av den som har *tilvirkningsbevilling* eller som *kan drive engrossalg*.

§ 3-1 skal lyde:

§ 3-1. Retten til salg av alkoholholdige drikker

Salg av *alkoholholdig drikk med høyere alkoholinnhold enn 4,7 volumprosent* kan bare foretas av *AS Vinmonopolet* på grunnlag av kommunal bevilling.

Salg av annen alkoholholdig drikk enn nevnt i første ledd kan bare foretas på grunnlag av kommunal bevilling. Det gjelder også der salget skal drives av et selskap som helt eller delvis eies av kommunen. Bevillingen gjelder for et bestemt lokale og en bestemt type virksomhet. Salgsbevilling kan ikke utøves sammen med skjenkebevilling i samme lokale.

Bevilling etter annet ledd kan utvides til å omfatte innførsel av *annen alkoholholdig drikk* enn nevnt i første ledd, for salg i egen virksomhet. Bevillinger gitt for en bestemt del av året eller for en enkelt bestemt anledning, jf. § 1-6 *annet* ledd, kan ikke utvides til å omfatte tillatelse til innførsel for salg i egen virksomhet. Bestemmelse i lovens kapittel 1 og 3 får anvendelse så langt de passer. Bevilling til salg av alkoholholdig drikk med høyere alkoholinnhold enn 4,7 volumprosent til *AS Vinmonopolet* kan bare gis dersom det også gis bevilling til salg av *annen alkoholholdig drikk* i kommunen.

AS Vinmonopolet kan ikke inneha bevilling til salg av alkoholholdig drikk som ikke omfattes av selskapets enerett etter første ledd eller tilvirkningsbevilling, og kan ikke drive engrossalg av alkoholholdig drikk.

AS Vinmonopolet skal ikke forskjellsbehandle leverandører og produkter på grunnlag av nasjonalitet eller

opprinnelsesland. Departementet kan gi forskrifter om innkjøp, produktvalg, leveringsbetingelser og prisfastsetting.

Det kan bare selges alkoholholdig drikk som er levert av en som har *tilvirknings- eller salgsbevilling eller som kan drive engrossalg*, eller som er innført med hjemmel i tredje ledd eller av *AS Vinmonopolet* med hjemmel i § 2-1 annet ledd.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

§ 3-3 skal lyde:

§ 3-3. Fastsettelse av antall salgsbevillinger for *AS Vinmonopolet*

Departementet kan fastsette høyeste antall salgsbevillinger og fordelingen av disse. Kommunestyret fastsetter det høyeste antall utsalgssteder for *AS Vinmonopolet* innen kommunen og godkjenner deres beliggenhet. *Bestemmelsen i § 1-7a første ledd første punktum gjelder tilsvarende.*

§ 3-4 skal lyde:

§ 3-4. Tidsinnkrenkninger for salg *fra AS Vinmonopolets utsalg*

Salg *fra AS Vinmonopolets utsalg* kan skje fra kl. 08.30 til kl. 18.00. På dagen før søn- og helligdager skal salget opphøre kl. 15.00. Dette gjelder ikke dagen før Kristi Himmelfartsdag. *Åpningstiden for AS Vinmonopolets utsalg kan likevel ikke være lengre enn fastsatt salgstid for annen alkoholholdig drikk i kommunen.*

Åpningstiden for *AS Vinmonopolets utsalg* fastsettes av departementet. Departementet kan bestemme at salgstiden skal begrenses til ukens 5 første hverdager.

Salg *fra AS Vinmonopolets utsalg* er forbudt på søn- og helligdager, 1. og 17. mai, jul-, nyttårs-, påske- og pinseaften og på *stemmedagene* for stortingsvalg, fylkestingsvalg, *kommunestyrevalg* og på folkeavstemning vedtatt ved lov.

Presidenten: Til disse paragrafer foreligger det et avvikende forslag, nr. 4, fra Fremskrittspartiet. Forslaget lyder:

«§ 3-3 annet punktum skal lyde:

Kommunestyret fastsetter det høyeste antall utsalgssteder for *AS Vinmonopolet* innen kommunen.

§ 3-4 første ledd første og annet punktum skal lyde:

Salg *fra AS Vinmonopolets utsalg* kan skje fra kl. 08.00 til kl. 20.00. På dagen før søn- og helligdager skal salget opphøre kl. 18.00.

§ 3-4 tredje ledd skal lyde:

Salg *fra AS Vinmonopolets utsalg* er forbudt på søn- og helligdager, 1. og 17. mai, jul-, nyttårs-, påske- og pinseaften.»

Det voteres alternativt mellom de respektive paragrafer i innstillingen og forslaget fra Fremskrittspartiet.

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Fremskrittspartiet bifaltes innstillingen med 63 mot 14 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 15.04.11)

Presidenten: Det voteres over paragrafenes øvrige ledd og punktum.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

Overskriften til punkt III i kapittel 3 skal lyde:

III. *Salg av alkoholholdig drikk med høyst 4,7 volumprosent alkohol*

§ 3-7 skal lyde:

§ 3-7. Tidsinnskrenkninger for salg og utlevering av *alkoholholdig drikk med høyst 4,7 volumprosent alkohol*

Salg og utlevering av *alkoholholdig drikk med høyst 4,7 volumprosent alkohol* kan skje fra kl. 08.00 til kl. 18.00. På dager før søn- og helligdager skal salget opphøre kl. 15.00. Dette gjelder ikke dagen før Kristi Himmelfartsdag.

Kommunestyret kan generelt for kommunen eller for det enkelte salgssted innskrenke eller utvide tiden for salg i forhold til det som følger av første ledd. Salg og *utlevering av drikk som nevnt i første ledd* er likevel forbudt etter kl. 20.00 på hverdager, og etter kl. 18.00 på dager før søn- og helligdager unntatt dagen før Kristi Himmelfartsdag. Det kan bestemmes at *salg ikke* skal finne sted til bestemte tider på dagen eller på bestemte ukedager.

Salg og utlevering av *drikk som nevnt i første ledd* skal ikke skje på søn- og helligdager, 1. og 17. mai, og på *stemmedagene* for stortingsvalg, fylkestingsvalg, kommunestyrevalg og folkeavstemning vedtatt ved lov.

§ 3-8 skal lyde:

§ 3-8. Salgssteder som ikke kan gis bevilling

Departementet kan *gi forskrifter om at* visse typer salgssteder ikke skal kunne gis bevilling til salg av *alkoholholdig drikk*.

§ 3-9 nytt annet ledd skal lyde:

Departementet kan gi forskrifter som utfyller og presiserer innholdet i plikten til å utøve bevillingen i samsvar med bestemmelser gitt i eller i medhold av denne lov.

Kapittel 3A oppheves.

§ 4-1 skal lyde:

§ 4-1. Skjenking av alkoholholdige drikker

Det kan ikke gis bevilling til salg og skjenking i samme lokale. Flere skjenkebevillinger til samme lokale kan bare gis til én bevillingshaver, med mindre det i bevillingene fastsettes skjenketider som ikke er overlappende, jf. § 4-4.

Det kan bare skjenkes alkoholholdig drikk som er levert av en som har *tilvirknings- eller salgsbevilling eller som kan drive engrossalg*, eller som er tilvirket eller innført med hjemmel i § 4-2 tredje ledd.

§ 4-2 første ledd skal lyde:

Bevillingen kan gjelde alkoholholdig drikk med høyst 4,7 volumprosent alkohol, alkoholholdig drikk med lavere alkoholinnhold enn 22 volumprosent eller all alkoholholdig drikk.

§ 4-2 tredje ledd skal lyde:

Bevillingen kan utvides til å omfatte tilvirkning av *alkoholholdig drikk* som ikke er *brennevin*, eller til innførsel av *slik alkoholholdig drikk* som bevillingen *gjelder*, for skjenking i egen virksomhet. Bevillinger gitt for en bestemt del av året eller for en enkelt bestemt anledning, jf. § 1-6 *annet* ledd, kan ikke utvides til å omfatte tillatelse til innførsel for skjenking i egen virksomhet. Også statlige skjenkebevillinger kan utvides til å omfatte slik innførsel. Bestemmelsene i lovens kapittel 1 og 4 får anvendelse så langt de passer.

§ 4-4 skal lyde:

§ 4-4. Tidsinnskrenkninger for skjenking av alkoholholdige drikker

Skjenking av *alkoholholdig drikk med 22 volumprosent alkohol eller mer* kan skje fra kl. 13.00 til 24.00. Skjenking av *annen alkoholholdig drikk* kan skje fra kl. 08.00 til 01.00.

Kommunestyret kan generelt for kommunen eller for det enkelte skjenkested innskrenke eller utvide tiden for skjenking i forhold til det som følger av første ledd.

Fastsatt skjenketid kan utvides for en enkelt anledning.

Skjenking av alkoholholdig drikk med 22 volumprosent alkohol eller mer er forbudt mellom kl. 03.00 og 13.00. Skjenking av annen alkoholholdig drikk er forbudt mellom kl. 03.00 og 06.00.

Tiden for skjenking av *alkoholholdig drikk med 22 volumprosent alkohol eller mer* kan ikke fastsettes utover den tid det kan skjenkes *annen alkoholholdig drikk*.

Konsum av utskjenket alkoholholdig drikk må opphøre senest 30 minutter etter skjenketidens utløp.

På overnattingssteder kan det skjenkes *alkoholholdig drikk med lavere alkoholinnhold enn 22 volumprosent* til overnattingsgjester uten hensyn til begrensningene i denne paragraf.

§ 4-5 siste punktum skal lyde:

En ambulerende bevilling kan ikke utvides til å omfatte *tilvirkning eller innførsel av alkoholholdig drikk for skjenking i egen virksomhet*.

§ 4-7 nytt annet ledd skal lyde:

Departementet kan gi forskrifter som utfyller og presiserer innholdet i plikten til å utøve bevillingen i samsvar med bestemmelser gitt i eller i medhold av denne lov.

§ 5-2 første ledd skal lyde:

Departementet kan etter å ha innhentet nødvendige uttalelser gi

1. bevilling til å skjenke *alkoholholdig drikk med lavere alkoholinnhold enn 22 volumprosent* på tog som er kollektive transportmidler
2. bevilling til å skjenke *alkoholholdig drikk med lavere alkoholinnhold enn 22 volumprosent* om bord i fly på innenlandske flyvninger
3. bevilling til å skjenke *alkoholholdig drikk* om bord i skip som er kollektive transportmidler, og om bord i cruiseskip på turer av flere dagers varighet

§ 5-2 tredje ledd skal lyde:

Bevilling etter første ledd nr. 3 til skjenking om bord i skip som er kollektive transportmidler, gir videre bare rett til å skjenke *alkoholholdig drikk med 22 volumprosent alkohol eller mer* dersom skipet går i fart mellom Norge og utlandet eller i kystfart over fire dagers varighet.

§ 5-3 første og annet ledd skal lyde:

Befalsmesser som drives i samsvar med retningslinjene for slik virksomhet kan gis bevilling av departementet til å skjenke *alkoholholdig drikk*.

Når særlige grunner tilsier det, kan departementet gi Forsvaret og Direktoratet for *samfunnsikkerhet* og beredskap adgang til å gi skjenkebevilling til befalsmesser ved anlegg som av hensyn til rikets sikkerhet er sikkerhetsgradert.

§ 6-1 skal lyde:

§ 6-1. Tilvirkning av alkoholholdig drikk

Tilvirkning av alkoholholdig drikk kan bare skje på grunnlag av bevilling gitt av departementet, eller tillatelse etter § 4-2 tredje ledd. *Bevillingen kan omfatte alkoholholdig drikk som ikke er brennevin, brennevin, eller all alkoholholdig drikk. Bevillingsplikten gjelder ikke tilvirkning til eget bruk av alkoholholdig drikk som ikke er brennevin.*

Tilvirkningsanlegget skal være innrettet på tilfredsstillende måte. Departementet kan gi forskrifter om dette.

Ny § 6-2 skal lyde:

§ 6-2. Vilkår for tildeling av tilvirkningsbevilling

Tilvirkningsbevilling gis dersom følgende vilkår er oppfylt:

1. *Bevillingshaver, og person som eier en vesentlig del av virksomheten eller av selskap som driver virksomheten eller oppebærer en vesentlig del av dens inntekter eller i kraft av sin stilling som leder har vesentlig innflytelse på den, har utvist uklanderlig vandel i forhold til lovgivning av betydning for hvordan virksomheten skal utøves, herunder alkohollovgivningen, tollavgivningen, skatte- og avgiftslovgivningen, regnskaps- og selskapslovgivningen og næringsmiddellovgivningen.*
2. *Det er stilt tilfredsstillende sikkerhet for oppfyllelse av krav på alkoholavgift.*
3. *Varelageret er tilfredsstillende sikret.*

4. *Bevillingshaver ikke driver annen virksomhet som er uforenlig med tilvirkning av alkoholholdig drikk.*

Departementet kan gi forskrifter til utfylling av denne paragrafen.

Ny § 6-3 skal lyde:

§ 6-3. Krav til søknaden

Søknaden skal være skriftlig og være ledsaget av et søknadsgebyr. Søkeren skal i søknaden uoppfordret fremlegge de opplysninger som er nødvendige for å kunne ta stilling til om lovens krav for å tildele bevilling er oppfylt. Den skal også inneholde opplysninger om annen virksomhet søkeren driver.

Departementet kan gi forskrifter om hvilke krav som skal stilles til søknaden og om søknadsgebyret.

Ny § 6-4 skal lyde:

§ 6-4. Innhenting av uttalelser

Før søknaden avgjøres skal det innhentes uttalelse fra politiet, avgiftsmyndighetene, skattemyndighetene, tollmyndighetene og Mattilsynet.

Ny § 6-5 skal lyde:

§ 6-5. Opplysningsplikt

Politiet, avgiftsmyndighetene, skattemyndighetene, tollmyndighetene og Mattilsynet plikter uten hinder av taushetsplikt å gi de opplysninger som er nødvendige for behandlingen av saker etter dette kapittel.

Ny § 6-6 skal lyde:

§ 6-6. Utøvelse av tilvirkningsbevilling

Bevillingen skal utøves på en slik måte at de vilkår som er nevnt i bevillingsvedtaket, i denne lov og i bestemmelser gitt i medhold av loven, til enhver tid er oppfylt, og for øvrig på forsvarlig måte. Departementet kan stille nye vilkår dersom dette er nødvendig for å sikre gjennomføringen av loven.

Den som har tilvirkningsbevilling har ansvaret for at distribusjonen av varene skjer i betryggende former og i samsvar med regler gitt i eller i medhold av denne lov, fra produksjonsstart eller det tidspunkt varene ankommer til landet og til de er levert annen bevillingshaver. Dette gjelder selv om distribusjonen er overlatt til andre.

Dersom tapping eller andre deler av virksomheten er overlatt til andre, har bevillingshaver ansvar for at det skjer i betryggende former og i samsvar med regler gitt i eller i medhold av denne lov.

Departementet kan gi forskrifter om distribusjon og tapping. Departementet kan også gi forskrifter om plikt for bevillingshaver til å avgi opplysninger til statistiske formål.

Ny § 6-7 skal lyde:

§ 6-7. Melding og godkjenning

Før bevilling tas i bruk skal melding om dette sendes departementet. Videre skal det gis melding før virksomheten nedlegges eller avbrytes. Det skal gis melding om etablering eller nedleggelse av lager, om endringer i ledelsen av virksomheten og om overdragelse av vesentlige

deler av aksjene eller selskapsandeler. Videre skal det også gis melding dersom virksomhetens omfang endres vesentlig og om andre forhold som har betydning for kontrollen med virksomheten.

Nytt lager eller endring av et lagers innretning må godkjennes av bevillingsmyndigheten før endringen iverksettes. Tilsvarende gjelder dersom nytt tapperi tas i bruk, eller et tapperis innretning endres.

Ny § 6-8 skal lyde:

§ 6-8. Kontroll med utøvelsen av tilvirkningsbevillingen

Kontrollen med utøvelsen av tilvirkningsbevilling tiligger departementet.

Departementet kan når som helst kreve tilgang til virksomhetens lokaler og til dens regnskaper. Bevillingshaver plikter å gi de nødvendige opplysninger om regnskap og drift for at kontrollen kan gjennomføres. Bevillingshaver plikter uten erstatning å utlevere nødvendige vareprøver.

Departementet kan gi forskrifter om kontrollen med utøvelsen av bevillingen. Departementet kan også gi forskrifter om internkontroll og regnskapsførsel for å sikre at krav fastsatt i eller i medhold av denne lov overholdes.

Ny § 6-9 skal lyde:

§ 6-9. Bevillingsgebyr

For bevilling til tilvirkning av alkoholholdig drikk skal det betales et årlig gebyr som beregnes på grunnlag av omsatt mengde av alkoholholdig drikk. Departementet fastsetter et minstegebyr som skal innbetales før bevillingen utøves og ikke senere enn 1. februar i de påfølgende år.

Departementet kan gi forskrifter om beregning og innbetaling av gebyret.

Ny § 6-10 skal lyde:

§ 6-10. Inndragning av bevilling

Departementet kan inndra bevillingen dersom vilkårene som nevnt i § 6-2 ikke lenger er oppfylt eller bevillingshaver for øvrig ikke oppfyller sine forpliktelser etter denne loven eller ved overtredelse av annen lovgivning som står i sammenheng med denne lovs formål.

Bevillingen skal inndras hvis den ikke lenger utøves.

Overskriften til kapittel 7 skal lyde:

Kapittel 7. Gebyrer, avgifter og anvendelse av AS Vinmonopolets overskudd

§ 7-1 første og annet ledd skal lyde:

For bevilling til salg av alkoholholdig drikk med høyst 4,7 volumprosent alkohol og til skjenking av alkoholholdig drikk skal det betales et årlig bevillingsgebyr som beregnes i forhold til forventet omsatt mengde alkoholholdig drikk.

Departementet gir forskrifter om gebyrsatser og innbetaling av gebyret. For bevilling som gjelder skjenking ved en enkelt bestemt anledning og ambulerende bevilling, kan departementet bestemme en særskilt gebyrsats. Bevillingsmyndigheten fastsetter gebyret.

§ 7-2 første ledd skal lyde:

AS Vinmonopolet betaler hvert år en avgift til statskassen.

§ 7-3 skal lyde:

§ 7-3. Statens andel av AS Vinmonopolets overskudd

I forbindelse med statsbudsjettet fastsetter Stortinget hvert år en andel av AS Vinmonopolets nettooverskudd som overføres til statskassen.

§ 8-3 første ledd nr. 1 skal lyde:

1. at væsken er bestemt til framstilling av eller er vare som ikke er brennevin

§ 8-4 overskrift skal lyde:

§ 8-4. Preparater som anvendes til alkoholholdig drikk

§ 8-8 skal lyde:

§ 8-8. Ulovlig kjøp

Det er forbudt å kjøpe alkoholholdig drikk med 22 volumprosent alkohol eller mer på vegne av noen som er under 20 år eller annen alkoholholdig drikk for noen som er under 18 år.

§ 8-11 skal lyde:

§ 8-11. Forbud mot salg og skjenking til rusmiddelpåvirkede personer

Det er forbudt å selge eller skjenke alkoholholdig drikk til personer som er åpenbart påvirket av rusmidler, eller skjenke alkoholholdig drikk på en slik måte at vedkommende må antas å bli åpenbart påvirket.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Presidenten: Presidenten vil her la votere over forslag nr. 4, fra Fremskrittspartiet, om opphevelse av kapittel 9. Forslaget lyder:

«Kap. 9 oppheves.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 63 mot 14 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.04.52)

Videre var innstillet:

§ 9-2 annet ledd skal lyde:

Departementet gir forskrifter om avgrensning, utfylling, gjennomføring av og unntak fra bestemmelsene i første ledd. Departementet kan gjøre ytterligere unntak fra forbudene når særlige grunner foreligger.

Presidenten: Fremskrittspartiet har varslet at de går imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 62 mot 14 stemmer.
(Voteringsutskrift kl. 15.05.16)

Videre var innstillet:

II

I lov 19. juni 1931 nr. 18 om Aktieselskapet Vinmonopolet gjøres følgende endringer:

§ 9 første ledd skal annet punktum lyde:

2/3 av medlemmene med varamedlemmer oppnevnes av *Kongen*.

§ 15 skal lyde:

§ 15. *Kongen* fastsetter godtgjørelsen til styrets, *bedriftsforsamlingens og kontrollkomiteens* medlemmer. Styret fastsetter lønnen til administrerende *direktør*.

Presidenten: Presidenten vil her la votere over forslag nr. 5, fra Fremskrittspartiet. Forslaget lyder:

«I lov 19. juni 1931 nr. 18 om Aktieselskapet Vinmonopolet gjøres følgende endringer:

§ 9 første ledd første punktum skal lyde:

Selskapet skal ha en bedriftsforsamling på 12 medlemmer.

§ 9 tredje ledd første punktum skal lyde:

Bedriftsforsamlingen er beslutningsdyktig når minst 9 medlemmer er til stede.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 63 mot 14 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.05.44)

Presidenten: Det voteres over innstillingens II.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

IV

I lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter gjøres følgende endring:

§ 7 nytt annet ledd skal lyde:

Departementet kan bestemme at politiet, skattemyndighetene og Mattilsynet uten hinder av taushetsplikter å gi toll- og avgiftsetaten nødvendige opplysninger for behandling av søknader om registrering for avgift på alkoholholdige drikkevarer.

V

I lov 13. desember 1991 nr. 81 om sosiale tjenester m.v. gjøres følgende endring:

§ 4A-6 annet ledd skal lyde:

Dersom en nødsituasjon etter § 4A-5 *tredje* ledd bokstavene a og b gjør det nødvendig å skjerme tjenestemottakeren fra andre personer, skal skjermingen foregå i et ordinært beboelsesrom med ulåst dør. Sikkerhetsmessige hensyn kan unntaksvis tilsi at døren låses. Vedkommen- de skal i alle tilfeller holdes under oppsyn, og skjermin- gen skal avbrytes straks situasjonen er brakt under kontroll.

VI

Endringen i lov 13. desember 1991 nr. 81 om sosiale tjenester m.v. trer i kraft straks. For øvrig gjelder loven fra den tid *Kongen* bestemmer. *Kongen* kan sette i kraft de enkelte bestemmelsene til forskjellig tid.

VII

1. *Kongen* kan gi nærmere overgangsbestemmelser.
2. Innehaver av skjenkebevilling som ved lovens ikraft- tredelse har bevilling til skjenking av øl og sterkøl eller øl, sterkøl og vin eller øl og vin, kan uten forutgående søknad skjenke også annen alkoholholdig drikk med lavere alkoholinnhold enn 22 volumprosent inntil bevillingen utløper.
3. Innehavere av skjenkebevilling som benytter seg av adgangen til å skjenke alkoholholdig drikk som ikke er nevnt i gjeldende bevilling, skal gi melding om slik utvidelse av virksomheten til bevillingsmyndigheten.

Presidenten: Det som i innstillingen står som IV–VII, rettes til III–VI.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling – med den foretatte rettelse – bifaltes enstemmig.

Presidenten: Det voteres over lovens overskrift og loven i sin helhet.

V o t e r i n g :

Lovens overskrift og loven i sin helhet bifaltes enstem- mig.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

Videre var innstillet:

B

Dokument nr. 8:79 (2003-2004) – forslag fra stor- tingsrepresentantene Harald T. Nesvik og Øystein Hed- strøm om lov om endring i lov 2. juni 1989 nr. 27 om omsetning av alkoholholdig drikk m.v. – avvises.

Departementet kan gi forskrifter om aldersgrensen for innførsel av alkoholholdig drikk.

Presidenten: Presidenten vil her gjøre oppmerksom på enda en rettelse.

Annet ledd under B utgår.

Det rettede B refereres:

«Dokument nr. 8:79 (2003-2004) – forslag fra stortingsrepresentantene Harald T. Nesvik og Øystein Hedstrøm om lov om endring i lov 2. juni 1989 nr. 27 om omsetning av alkoholholdig drikk m.v. – avvises.»

Her foreligger et avvikende forslag, nr. 4, fra Fremskrittspartiet. Forslaget lyder:

«§ 8-12 oppheves.»

Det voterer alternativt mellom komiteens innstilling og forslaget fra Fremskrittspartiet.

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling – med den foretatte rettelse – og forslaget fra Fremskrittspartiet bifaltes innstillingen med 64 mot 13 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 15.07.06)

Votering i sak nr. 2

Presidenten: Under debatten har Harald T. Nesvik satt fram et forslag på vegne av Fremskrittspartiet og Senterpartiet.

Komiteen hadde innstillet til Odelstinget å gjøre slike vedtak:

I

Stortinget ber om at Regjeringen gjennomgår retningslinjene for tilståelse av kompensasjon til kommunene for merutgifter til særlig ressurskrevende brukere ut fra målsetningen om redusert tid fra erkjent behov til kompensasjon og legger fram resultatet av gjennomgangen for Stortinget som del av kommuneøkonomiproposisjonen for 2006.

II

Stortinget ber Regjeringen om å tilrettelegge for rutiner for registrering og evaluering av kommunenes tvistesaker for ressurskrevende brukere som behandles av fylkesmannen, og presentere hvordan en slik tilrettelegging bør finne sted, overfor Stortinget som del av kommuneøkonomiproposisjonen for 2006.

Presidenten: Komiteens innstilling til I og II blir i samsvar med forretningsordenens § 30 fjerde ledd å sende Stortinget.

Videre var innstillet:

III

Dokument nr. 8:78 (2003-2004) – framlegg frå stortingsrepresentantane Magnhild Meltveit Kleppa og Per Sandberg om lov om endring i lov 13. desember 1991 nr. 81 om sosiale tjenester m.v. (sosialtjenesteloven) (§ 10-3) og lov om endring i lov 17. juli 1992 nr. 100 om barneverntjenester (§ 8-3) – bifalles ikke.

Presidenten: Her vil det bli votert alternativt mellom komiteens innstilling og forslaget fra Fremskrittspartiet og Senterpartiet, som lyder:

«I

I lov 13. desember 1991 nr. 81 om sosiale tjenester m.v. (sosialtjenesteloven) gjøres følgende endring:

Ny § 10-3 andre ledd skal lyde:

Fylkesmannens avgjørelse i tvistesak kan bringes inn til prøving for domstolene. Alle sider av avgjørelsen kan prøves.

II

I lov 17. juli 1992 nr. 100 om barneverntjenester gjøres følgende endring:

Ny § 8-3 andre ledd skal lyde:

Fylkesmannens avgjørelse i tvistesak kan bringes inn til prøving for domstolene. Alle sider av avgjørelsen kan prøves.

III

Loven iverksettes straks.»

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling til III og forslaget fra Fremskrittspartiet og Senterpartiet bifaltes innstillingen med 59 mot 18 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 15.08.25)

Votering i sak nr. 3

Komiteen hadde innstillet til Odelstinget å gjøre slikt vedtak til

l o v

om endringer i lov 24. juni 1994 nr. 39 om sjøfarten (sjøloven) og i enkelte andre lover

I

I lov 24. juni 1994 nr. 39 om sjøfarten (sjøloven) gjøres følgende endringer:

Overskriften i kapittel 18 skal lyde:

Undersøkelse av sjøulykker, sjørettsskjønn og skipsbøker.

Kapittel 18 nytt avsnitt II med § 472 til § 486 skal lyde:

II Undersøkelse av sjøulykker

§ 472 Virkeområde

Bestemmelsene i avsnitt II gjelder, når ikke annet fremgår av den enkelte bestemmelse, for sjøulykker med:

a) norske skip, herunder fiskefartøy og fritidsbåter,

b) utenlandske skip når ulykken inntreffer i riket, eller utenfor riket når flaggstaten samtykker eller det i henhold til folkeretten kan utøves norsk jurisdiksjon.

Sjøulykke foreligger når det ved driften av skip er kommet mennesker eller voldt betydelig skade på person, skip, last, eiendom utenfor skipet eller miljø. Som sjøulykke regnes også hendelse som inntreffer i forbindelse med driften av et skip som har medført en umiddel-

bar fare for skader som nevnt i første punktum eller for sjøsikkerheten ellers.

For sjøulykker med roroferges og hurtiggående passasjerfartøy som går i rutetrafikk til eller fra havn i en EØS-stat, gjelder avsnitt II når ulykken inntreffer utenfor norsk sjøterritorium dersom Norge var den siste EØS-staten skipet besøkte før ulykken. For skip som nevnt i første punktum regnes som sjøulykke tilfelle som nevnt i annet ledd, samt enhver grunnstøting eller kollisjon som involverer skip, at et skip forsvinner eller blir forlatt i sjøen, miljøskade, samt hendelser som har medført umiddelbar fare for tilfelle som nevnt. Med roroferges menes her et sjøgående passasjerskip som er utstyrt med innretninger som gjør det mulig å kjøre vei- eller skinnegående kjøretøyer på og av skipet, og som kan transportere flere enn tolv passasjerer. Med hurtiggående passasjerfartøy menes her et hurtiggående fartøy som definert i regel X/1 i SOLAS-konvensjonen av 1974 som endret pr. 1. mai 1999, og som kan transportere flere enn 12 passasjerer.

Bestemmelsene i avsnitt II gjelder ikke for sjøulykker som bare involverer militære fartøy.

§ 473 Undersøkelsesmyndigheten

Undersøkelse av sjøulykker skal skje ved den myndighet Kongen bestemmer.

Undersøkelsesmyndigheten skal klarlegge hendelsesforløp og årsaksfaktorer, utrede forhold av betydning for å forebygge sjøulykker og bedre sjøsikkerheten, og avgi og offentliggjøre en rapport med sine eventuelle tilrådingen når undersøkelsen er avsluttet. Undersøkelsesmyndigheten skal ikke vurdere sivilrettslig eller strafferettslig skyld og ansvar.

Kongen kan gi nærmere regler for gjennomføringen av undersøkelsene og om undersøkelsesmyndighetens organisasjon og sammensetning.

Kongen kan bestemme at undersøkelser av rene arbeidsulykker om bord på skip som har voldt døden eller betydelig skade på person, skal legges til et annet organ som undersøkelsesmyndighet, enn det organ som ellers er undersøkelsesmyndighet i medhold av første ledd. Kongen kan ved forskrift gi utfyllende bestemmelser om gjennomføringen av slike undersøkelser.

§ 474 Særlig berørte staters rett til å delta i undersøkelser

Undersøkelsesmyndigheten skal gi særlig berørte fremmede stater rett til å delta i undersøkelser.

Med særlig berørt stat forstås en stat:

- a) der skipet er registrert,
- b) der ulykken skjedde innenfor sjøterritoriet,
- c) der miljø eller eiendom er blitt alvorlig skadet eller utsatt for fare for alvorlig skade,
- d) som har borgere som har omkommet eller kommet betydelig til skade som følge av sjøulykken,
- e) som har informasjon som kan være av sentral betydning for undersøkelsen, eller
- f) som på annet vis har vesentlig interesse i undersøkelsen.

§ 475 Meldeplikt

Skipsføreren eller rederiet skal straks gi undersøkelsesmyndigheten, nærmeste politimyndighet eller Hovedredningssentralen melding om sjøulykke. I utlandet kan melding i stedet gis til nærmeste norske utenriksstasjon. Det skal også gis slik melding når skipet har grunnstøtt eller har støtt sammen med et annet skip, selv om tilfellet ikke er å anse som sjøulykke etter § 472.

Meldeplikt etter første ledd har også enhver som blir vitne til en sjøulykke, eller som blir oppmerksom på vrakrester eller andre forhold som gir grunn til å frykte at det har inntruffet sjøulykke, dersom vedkommende ikke etter forholdene har grunn til å anta at slik melding er unødvendig.

Undersøkelsesmyndigheten og politiet skal varsle hverandre når de mottar melding om sjøulykke eller hendelse som nevnt i første ledd. Også annen norsk myndighet som mottar melding om sjøulykke etter første ledd skal straks varsle undersøkelsesmyndigheten.

Ved arbeidsulykke som rammer arbeidstaker om bord på skipet skal melding i stedet skje etter reglene gitt i og i medhold av sjømannsloven 30. mai 1975 nr. 18 § 40. Den myndigheten som mottar melding etter første punktum, skal varsle undersøkelsesmyndigheten om arbeidsulykke som har medført død eller betydelig personskade.

Kongen kan ved forskrift fastsette nærmere regler om meldeplikten.

§ 476 Iverksetting av undersøkelse

Når undersøkelsesmyndigheten har mottatt melding om en sjøulykke, skal den straks avgjøre om den skal foreta undersøkelser av ulykken, og skal i så fall iverksette undersøkelsene så snart som mulig. Undersøkelsen skal bringes til avslutning uten ugrunnet opphold. Undersøkelsesmyndigheten avgjør selv omfanget av undersøkelsen og hvordan den skal gjennomføres.

Det skal iverksettes undersøkelser ved:

- a) sjøulykker med norsk skip der mannskap, skipsfører eller noen annen som følger med skipet har eller antas å ha mistet livet eller kommet betydelig til skade,
- b) sjøulykker med norsk passasjerskip.

Ved sjøulykke med skip som omfattes av § 472 tredje ledd kan undersøkelsesmyndigheten etter enighet med annen særlig berørt stat innenfor EØS-området overlate ansvaret for undersøkelsene til den staten.

Sjøulykker med fritidsbåter omfattes ikke av annet ledd. Kongen kan gi forskrift om at visse sjøulykker som omfattes av annet ledd i stedet skal følge bestemmelsene i fjerde ledd.

For andre sjøulykker enn dem som omfattes av annet ledd, avgjør undersøkelsesmyndigheten selv om den vil foreta undersøkelser. Ved avgjørelsen skal det legges vekt på behovet for å klarlegge forholdene vedrørende sjøulykken, hvilket bidrag undersøkelsene kan gi til sjøsikkerhetsarbeidet, forventet ressursbruk ved en undersøkelse, om nødvendige undersøkelser kan gjennomføres på annen måte, og om en særlig berørt stat mener undersøkelser bør skje. Særlig berørte stater bør om mulig gis anledning til å uttale seg om ulykken bør undersøkes. Det

skal også legges vekt på at antallet undersøkelser generelt bør være av et slik omfang at det kan gi et tilfredsstillende grunnlagsmateriale for det generelle sjøsikkerhetsarbeidet.

Undersøkelsesmyndigheten kan uten hensyn til tidligere avgjørelse beslutte å undersøke forhold vedrørende en eller flere sjøulykker.

Undersøkelsesmyndighetens avgjørelser etter denne paragraf kan ikke påklages. Når allmenne hensyn tilsier det, kan departementet gi undersøkelsesmyndigheten pålegg om å undersøke en sjøulykke.

§ 477 Opplysningsplikt mv.

Enhver plikter på forlangende og uten hensyn til taushetsplikt å gi undersøkelsesmyndigheten de opplysninger vedkommende sitter inne med om forhold som kan være av betydning for undersøkelsen av en sjøulykke, og å utlevere dokumenter og annet som kan bidra til å klarlegge de faktiske forhold. Enhver som forklarer seg for undersøkelsesmyndigheten har rett til å la seg bistå av advokat eller annen fullmektig.

Skipsføreren eller rederiet skal fremlegge utskrift av hva skipsbøkene inneholder om sjøulykken, og gi opplysninger om skipets besetning, hvem som antas å kunne gi opplysninger om sjøulykken og hvilke personer og foretak som berøres av den, og skal på oppfordring gi en utfyllende skriftlig redegjørelse for sjøulykken.

Forklaringer som nevnt i første og annet ledd kan bare brukes til sjøsikkerhetsmessige formål. Opplysninger fremkommet under forklaringene kan ikke brukes som bevis mot den som har avgitt forklaringen i en senere straffesak mot vedkommende.

§ 478 Forbud mot å fjerne vrakrester mv.

Skip som er forulykket, vrakrester, og annet fra skipet må ikke fjernes eller røres uten samtykke fra undersøkelsesmyndigheten eller politiet, med mindre det er nødvendig for å avverge fare for person, eiendom eller miljø eller for å hindre at noe som kan ha betydning for undersøkelsen går til grunne eller forsvinner.

§ 479 Tiltak for å fremskaffe opplysninger

Undersøkelsesmyndigheten har rett til å nytte privat grunn og kan kreve å få undersøke og ta i besittelse skip som er forulykket, vrakrester, dokumenter og andre ting i den utstrekning den trenger det for å kunne utføre sitt verv. Den kan påby legeundersøkelse etter reglene i § 145. Om nødvendig kan myndigheten kreve hjelp av politiet.

Vitneforklaringer og annen informasjon innhentes i slikt omfang og på den måten som undersøkelsesmyndigheten selv finner hensiktsmessig.

§ 480 Taushetsplikt

Enhver som utfører tjeneste eller arbeid for undersøkelsesmyndigheten har taushetsplikt etter forvaltningsloven om det som de får kjennskap til under utførelse av sitt arbeid. Når taushetsbelagte opplysninger mottas fra

noen som etter norsk lov har en strengere taushetsplikt enn det som følger av forvaltningsloven, skal tilsvarende strenge taushetsplikt gjelde for personer nevnt i første punktum, med mindre tungtveiende offentlige interesser tilsier at opplysningene bør kunne gis videre eller opplysningene er nødvendige for å forklare årsakene til ulykken.

§ 481 Bevisopptak mv.

Undersøkelsesmyndigheten kan kreve bevisopptak utenfor rettssak etter reglene i tvistemålsloven kapittel 20, uten hensyn til de vilkår som etter tvistemålsloven § 267 ellers gjelder for adgangen til å kreve bevisopptak.

Ved sjøulykker med skip som hører hjemme i Danmark, Finland eller Sverige, kan vedkommende landsmyndigheter kreve bevisopptak etter reglene i første ledd. Er ulykke som nevnt i første punktum inntruffet i utlandet, kan bevisopptak foretas ved norsk konsulrett etter reglene i domstoloven § 50.

For skipsføreren, rederen, skadelidte og andre berørte gjelder tvistemålslovens alminnelige vilkår for bevisopptak utenfor rettssak. Bevisopptak i utlandet kan foretas ved norsk konsulrett etter reglene i domstoloven § 50.

Begjæring om bevisopptak kan fremsettes for den tingrett som følger av tvistemålsloven § 268. Begjæringen kan også fremsettes for tingretten for en havn skipet oppholder seg i eller kommer til, eller tingretten for en havn mannskapet oppholder seg i.

I Danmark, Finland og Sverige holdes sjøforklaring for norsk skip for den domstol som er kompetent etter lovgivningen der.

§ 482 Internasjonale undersøkelser

Skal undersøkelsesmyndigheten undersøke en sjøulykke inntruffet utenfor riket, kan deler av undersøkelsen gjennomføres i samarbeid med norsk utenriksstasjon. Undersøkelsesmyndigheten kan også anmode om bistand fra utenlandsk undersøkelsesmyndighet.

Ved sjøulykke med norsk skip som inntreffer innenfor fremmed stats territorium, bør undersøkelsesmyndigheten så langt dette er hensiktsmessig søke å samarbeide med kyststaten i undersøkelsene. Ved undersøkelser innenfor fremmed stats territorium gjelder bestemmelsene i avsnitt II bare så langt norske myndigheters kompetanse rekker etter folkeretten, og så langt kyststatens lovgivning ikke er til hinder.

Med mindre undersøkelsesmyndigheten etter § 476 annet ledd eller § 476 sjettede ledd annet punktum er pliktig til å undersøke en ulykke selv, kan den helt eller delvis overlate ansvaret for undersøkelsene til myndighetene i en annen særlig berørt stat. Undersøkelsesmyndigheten kan delta i undersøkelser av sjøulykker utenfor riket som gjennomføres av utenlandsk undersøkelsesmyndighet. Ved sjøulykke som omfattes av § 476 annet ledd, kan undersøkelsesmyndigheten overlate ansvaret for undersøkelsene til en særskilt kommisjon som er opprettet av flere berørte stater i fellesskap for å undersøke årsakene til ulykken.

Kongen kan fastsette nærmere bestemmelser om undersøkelse av sjøulykker som inntreffer utenfor riket.

§ 483 Sakkyndig bistand mv.

Undersøkellesmyndigheten kan benytte sakkyndig bistand ved gjennomføringen av undersøkelsen, og kan også be om bistand fra politiet og andre myndigheter.

§ 484 Rettigheter for dem som saken angår.

Underretning til særlig berørte stater

Når undersøkellesmyndigheten beslutter å iverksette undersøkelse, skal den så vidt mulig underrette skipets eier, rederiet, skipsføreren, brukere og assurandører av skipet og andre som saken angår om dette. Slik underretning skal gis så snart som mulig, og skal opplyse om rettighetene etter annet ledd i paragrafen her og etter § 485 annet ledd.

Innen undersøkelsen avsluttes, skal de som er nevnt i første ledd gis adgang til å fremkomme med opplysninger og synspunkter om sjøulykken og dens årsaksfaktorer. De bør også gis adgang til å være til stede ved undersøkelsene og har rett til å gjøre seg kjent med dokumentene, i den utstrekning undersøkellesmyndigheten finner at dette kan skje uten hinder for undersøkelsen. Annet punktum gjelder med de begrensninger som følger av taushetsplikten, jf. § 480.

Ved undersøkelse av sjøulykker som omfattes av § 472 tredje ledd skal også myndighetene i særlig berørte stater innenfor EØS-området gis underretning om undersøkelsene. Ved undersøkelse av andre sjøulykker bør myndighetene i særlig berørte stater gis underretning om undersøkelsene. Underretningen skal opplyse om de rettigheter særlig berørte stater har etter § 474 første ledd og § 485 annet ledd.

§ 485 Undersøkelsesrapport

Undersøkellesmyndigheten skal utarbeide en rapport som redegjør for hendelsesforløpet og inneholder undersøkellesmyndighetens uttalelse om årsaksforholdene. Rapporten skal også inneholde undersøkellesmyndighetens eventuelle tilrådinger om tiltak som bør treffes eller vurderes med henblikk på å hindre lignende sjøulykker i fremtiden.

Før undersøkellesmyndigheten sluttbehandler rapporten, skal et utkast til rapport etter anmodning forelegges for dem som er nevnt i § 484 første ledd, samt for særlig berørte stater, med en rimelig frist for vedkommende til å gi uttalelse, med mindre særlige forhold tilsier at dette ikke gjøres. Retten etter første punktum gjelder bare de delene av utkastet til rapport som vedkommende på grunn av sin tilknytning til saken eller undersøkelsene har særlige forutsetninger for å uttale seg om.

Undersøkellesmyndighetens utkast til rapport er ikke offentlig.

For sjøulykker som omfattes av § 472 tredje ledd skal rapporten meddeles EFTAs overvåkingsorgan (ESA).

Undersøkellesmyndighetens avgjørelser etter denne paragraf kan ikke påklages.

§ 486 Sjøfartsdirektoratets undersøkelse av sjøulykker eller andre hendelser

Bestemmelsene i avsnitt II er ikke til hinder for at Sjøfartsdirektoratet undersøker sjøulykker som undersøkellesmyndigheten beslutter å ikke undersøke, eller hendelser som faller utenfor undersøkellesmyndighetens ansvarsområde.

Ved andre sjøulykker enn dem som omfattes av første ledd, kan Sjøfartsdirektoratet bare foreta ulykkesundersøkelser etter undersøkellesmyndighetens godkjenning. Undersøkellesmyndigheten kan begrense sin godkjenning til nærmere spesifiserte tiltak for informasjonsinnhenting.

Kongen kan i forskrift gi nærmere regler om Sjøfartsdirektoratets undersøkelser av sjøulykker og andre hendelser.

Undersøkellesmyndigheten skal gi Sjøfartsdirektoratet melding om alle sjøulykker som inntreffer, samt om alle grunnstøtinger og sammenstøt, jf. § 475 første ledd tredje punktum. Så snart undersøkellesmyndigheten har avgjort om den vil iverksette undersøkelser av en sjøulykke eller ikke, skal Sjøfartsdirektoratet underrettes om denne avgjørelsen.

I avsnitt III i sjøloven kapittel 18 skal § 489 lyde:

§ 489 Berammelse og varsling

Skjønnnet holdes snarest mulig etter at begjæringen er mottatt. Skjønnretten varsler saksøkeren og skipsføreren og så vidt mulig rederen samt befraktere, lasteiere, assurandører og andre interesserte om berammelsen. Er det skjellig grunn til mistanke om at reglene om sjødyktighet eller sikkerhet til sjøs er overtrådt, skal også *vedkommende politimester* varsles. Skjønnnet kan holdes selv om noen som er eller skulle ha vært varslet, ikke møter.

I avsnitt IV i sjøloven kapittel 18 skal § 493 lyde:

§ 493 Utfyllende forskrifter

Kongen kan gi nærmere forskrifter til utfylling og gjennomføring av reglene i dette *kapittel*.

§ 507 annet ledd nr. 5 skal lyde:

Det kan foretas undersøkelser etter reglene i kapittel 18 avsnitt II dersom det ikke er truffet annen bestemmelse om undersøkelser i lov eller i medhold av lov.

II

I lov 14. juni 1884 nr. 3 om beskyttelse av undersjøiske kabler og rørledninger utenfor sjøterritoriet oppheves § 4 femte og sjette punktum.

III

I almindelig borgerlig Straffelov 22. mai 1902 nr. 10 skal § 414 lyde:

Hvis noen overtrer det som i norsk lov eller med hjemmel i norsk lov er bestemt om legeundersøking og mønstring av skipsmannskaper, om hyrekontrakt og avregningsbok, om anmeldelse, frammøte eller forevisning av dokumenter for noen myndighet i sjøfartsforhold eller om plikt til å gi opplysning til slik myndighet, eller om

avholdelse av *bevisopptak*, straffes han med bøter eller fengsel inntil 3 måneder.

På samme måte straffes den som unnlater å oppfylle meldeplikten i sjøloven § 475 første ledd, å fremlegge dokumentasjon i samsvar med sjøloven § 477 annet ledd, eller å etterkomme krav fra undersøkelsesmyndigheten etter sjøloven § 479 første ledd, eller som fjerner gjenstander i strid med sjøloven § 478.

IV

I lov 9. juni 1903 nr. 7 om Statskontrol med Skibes Sjødygtighed mv. gjøres følgende endringer:

§ 3 tredje ledd skal lyde:

Til å bistå Sjøfartsdirektoratet opprettes et sakkyndig råd. Rådet skal ha formann og så mange andre medlemmer som departementet bestemmer, alle med personlige varamenn. Formann, medlemmer og varamenn oppnevnes av departementet for 3 år om gangen. Departementet gir nærmere regler om rådet, dets oppgaver, saksbehandling og samarbeidet med *myndigheter som undersøker eller etterforsker arbeidsulykker om bord på skip*.

§ 4 første ledd bokstav a oppheves. Nåværende bokstav b til g blir nye bokstav a til f.

§ 5 oppheves.

§ 7 første ledd første punktum skal lyde:

Tjenestemenn i Sjøfartsdirektoratet og skipskontrollen må ikke være interessert i skip som er underlagt deres tilsyn.

Ny § 16 skal lyde:

Sjøfartsdirektoratet kan foreta undersøkelse av sjøulykker og andre hendelser i samsvar med bestemmelsene i sjøloven § 486.

§§ 17 til 23 oppheves.

V

I lov 13. august 1915 nr. 5 om domstolene skal § 51 annet ledd lyde:

Til rettmøter tilkalles et *rettsvitne*. Det kan tilkalles ett eller to sakkyndige rettsvitner når særskilt kyndighet finnes påkrevd.

VI

I sjømannsloven 30. mai 1975 nr. 18 gjøres følgende endringer:

§ 10 annet ledd skal lyde:

Skal sjøulykken undersøkes av undersøkelsesmyndigheten, jf. sjøloven § 473, plikter sjømannen, mot hyre og underhold, å møte for undersøkelsesmyndigheten.

§ 18 første ledd skal lyde:

Når skipet går tapt ved sjøulykke, eller når det etter sjøulykke blir uistandsettelig, plikter sjømannen å ta del i bergningen. *Skal sjøulykken undersøkes av undersøkelsesmyndigheten jf. sjøloven § 473, plikter sjømannen, mot hyre og underhold, å møte for undersøkelsesmyndigheten.*

§ 30 tredje ledd skal lyde:

Undersøkelser i anledning av dødsfallet holdes etter reglene i sjøloven § 472 til 486.

VII

I lov 22. mai 1981 nr. 25 om rettergangsmåten i straffesaker skal § 55 første ledd nr. 4 lyde:

4) lensmennene og *sjøfartsinspektørene*.

VIII

I lov 29. november 1996 nr. 72 om petroleumsvirksomhet skal § 10-10 siste ledd lyde:

Reglene i sjøloven om *undersøkelse av sjøulykker* og forskrifter gitt med hjemmel i sjøloven *kapittel 18 II* gjelder tilsvarende så langt de passer.

IX

Ikrafttredelse

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Presidenten: Det voteres over lovens overskrift og loven i sin helhet.

V o t e r i n g :

Lovens overskrift og loven i sin helhet bifaltes enstemmig.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

S a k n r . 4

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat.

Møtet hevet kl. 15.10.